

Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích

Fakulta Filozofická

Ústav romanistiky Filozofické Fakulty JU

Bakalářská práce

Jazyková politika Galicie

Autor: Linda Štoudová, SJEMO 4

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.

České Budějovice 2008

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci na téma **Jazyková politika Galicie** vypracovala samostatně s použitím pramenů uvedených v bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v nezkrácené podobě Filozofickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 5. prosince 2008

.....

Poděkování

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Miroslavě Aurové, Ph.D. za cenné rady, trpělivost a podnětné připomínky k jazykové i obsahové stránce textu.

Anotace

Tématem bakalářské práce je jazyková politika Galicie, autonomní oblasti ve Španělsku, zejména ve vztahu k Evropské unii, a postavení galicijštiny, kooficiálního jazyka v Galicii. Cílem práce je vytvořit stručný politicko-historický vývoj galicijštiny, přiblížit postavení galicijštiny na základě španělské Ústavy a zákonů, poukázat na současné tendence v jazykové politice a instituce zabývající se propagací galicijštiny. V úvodní kapitole je analyzována současná jazyková situace ve Španělsku, následuje stručný politicko-historický vývoj galicijštiny, kde je pozornost věnována především vývoji galicijštiny ve XX. a XXI. století. Jádrem práce jsou kapitoly analyzující současné galicijské školství a postoj španělských (galicijských) politických stran ke galicijštině. Poslední kapitoly se jsou soustředěny na galicijský jazyk, jakožto jazyk minoritní v Evropské Unii.

Abstract

The subject of this Bachelor Study is the lingual policy in Galicia, autonomous region in Spain, mainly in its relationship towards European Union and the position of Galician language as a co-official language in Galicia. The objective of this study was to set up a brief political and historical evolution of Galician language, to zoom on standing of Galician language based on the Spanish Constitution and Legislation, to point out the contemporary stream in lingual policy and institutions involved in promotion of Galician language. The Preamble contains the analysis of contemporary lingual situation in Spain followed by a short political and historical evolution of Galician language with an emphasis on the evolution of Galician language in 20th and 21st centuries. The merits of this study are chapters analysing contemporary galician educational system and the attitude of Spanish (Galician) political parties towards Galician language. Last chapters focus on Galician language as a minor language in European Union.

ÚVOD	1
1. JAZYKOVÁ SITUACE VE ŠPANĚLSKU	3
1.1. Kastilština	4
1.2. Katalánština	4
1.3. Baskičtina	5
2. GALICIE	6
2.1. Geografické vytyčení Galicie	6
2.2. Administrativní členění Galicie	6
2.3. Ekonomie Galicie	7
3. GALICIJSKÝ JAZYK.....	7
3.1. Rozšíření galicijského jazyka	8
3.2. Galicijské dialekty	8
3.3. Vnější historie galicijského jazyka	9
4. GALICIJSKÝ JAZYK VE 20. A 21. STOLETÍ.....	9
4.1. Galicijština ve 20.století	10
4.2. Galicijština ve 21. století	12
5. SPOR MEZI ZASTÁNCI ZAČLENĚNÍ GALICIJŠTINY SPOLEČNĚ S PORTUGALŠTINOU A MEZI PŘÍZIVCI AUTONOMIE GALICIJŠTINY.....	14
5.1. Vyčlenění dvou základních skupin	14
5.2. Poslední zaznamenané spory mezi příznivci reintegrace a příznivci autonomie	16
5.3. Postoj galicijského obyvatelstva k autonomii a reintegraci galicijštiny	17
6. NORMATIVNÍ FUNKCE GALICIJŠTINY A GALICIJSKÁ AUTONOMNÍ ÚSTAVA	18
6.1. Normativní funkce galicijštiny	18
6.2. Galicijská autonomní Ústava z roku 1981	18
7. GALICIJSKÉ ŠKOLSTVÍ A PROBLÉM DVOU OFICIÁLNÍCH JAZYKŮ	20
7.1. Určující Dekret z roku 2007 (O Decreto 124/2007).....	20
7.2. Negativní dopady v důsledku prosazování galicijského jazyka	22
8. ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE A SKUTEČNÉ VYUŽITÍ GALICIJŠTINY PODLE JEDNOTLIVÝCH VĚKOVÝCH SKUPIN.....	23
8.1. Celkový počet galicijského obyvatelstva.....	23
8.2. Rozvržení obyvatelstva.....	24
8.3. Základní demografické údaje	24
8.4. Využití galicijského jazyka podle jednotlivých věkových skupin	24
9. NEJVÝZNAMNĚJŠÍ POLITICKÉ STRANY V GALICII A JEJICH POSTOJE KE GALICIJŠTINĚ.....	27
9.1. Vymezení nejdůležitějších politických stran v Galicii	27
9.2. Partido Socialista Obrero Español a Partido Popular a jejich postoj ke galicijštině	27
9.3. Bloque Nacionalista Galego a galicijština.....	28
9.4. Unión Progreso y Democracia a galicijština	29
10. EVROPSKÁ UNIE A GALICIJSKÝ JAZYK.....	29
10.1. Oficiální jazyky Evropské Unie.....	29
10.2. Cíle Evropské Unie.....	30
10.3. Minoritní jazyky v Evropské Unii	30
10.4. Návrh na uznání španělských minoritních jazyků	31
10.5. Schvalování nových oficiálních jazyků Evropské Unie	32

ZÁVĚR.....	33
RESUMEN.....	35
RESUME	39
POUŽITÉ ZDROJE	43

ÚVOD

Současný jazykový stav ve Španělsku je následující: Španělské království ovládá jeden oficiální jazyk, kterým je kastilština (*castellano*). Kromě oficiálního jazyka zde existují ještě tři jazyky kooficiální. Jsou jimi katalánština (*catalán*), baskičtina (*vasco*) a galicijština (*gallego*). Jednotlivé kooficiální jazyky se ovšem snaží co nejvíce vymanit z vlivu kastilštiny a stát se tak zcela nezávislými a samostatně se rozvíjejícími jazyky.

V následující práci se zaměřím právě na jeden ze španělských kooficiálních jazyků, na galicijštinu. Výběr tématu má původ v mém ročním studijním pobytu v Galicii, konkrétně pak ve Vigu.

V této práci bych chtěla zjistit, jak jsou vnímány kooficiální jazyky samotným španělským obyvatelstvem, jak je který kooficiální jazyk využíván v reálném životě, ale hlavním cílem této práce je zjistit současné postavení galicijského jazyka a postoje mluvčího.

Pokusím se stručně přiblížit historický vývoj galicijštiny a s ním spojený problém slučování s portugalštinou. Poté se zaměřím na jednotlivé dekrety a zákony související s galicijským jazykem. Nemalá pozornost bude věnována galicijské autonomní Ústavě z roku 1981 (*O Estatuto de Autonomía de Galicia*), která zaujala velice důležitou roli i v otázce galicijského jazyka. Důležitým faktorem pro rozvoj galicijského jazyka je bezesporu školství. Část práce tedy bude věnována galicijskému školství a určujícímu Dekretu z roku 2007 (*O Decreto 124/2007*). Ve spojitosti s tímto tématem se pokusím přiblížit i problém dvou oficiálních jazyků v oblasti Galicie. Ráda bych se zaměřila na skutečné využití galicijštiny v každodenním životě prostého obyvatelstva a tudíž bych se pokusila rozebrat jednotlivé věkové skupiny v závislosti na využití galicijského jazyka. V dnešní době zaujímá velice důležitou roli v otázce jazyků i samotná politika. V předposlední kapitole se tedy pokusím analyzovat nejdůležitější politické strany v Galicii a jejich jednotlivé pohledy na galicijštinu jako kooficiální jazyk. Poslední část této práce bude věnována Evropské Unii a jejímu postoji ke galicijskému jazyku. Pokusím se rozebrat problém minoritních jazyků (kterým je právě i samotná galicijština) a jejich šance na úspěch v rámci Evropské Unie.

V prvních kapitolách práce jsem využila především zahraniční knižní tvorby, konkrétně pak od španělských (galicijských) autorů zabývajících se, jak oficiálním jazykem, tak i jazyky kooficiálními. Nejvíce údajů a informací mi přinesla především knižní publikace *A lingua galega (Vol.I): Historia e actualidade* od autorů Alvarez Blanco, Rosario y Fernandez Rei, Francisco y Santamarina, Anton (editoři). Zdrojem pro konkrétní data a všechny údaje udávané v číselné podobě se mi stala oficiální webová stránka Španělského národního statistického úřadu (*Instituto nacional de estadística*). Informace týkající se Galicie a galicijského jazyka jsem získávala z oficiálních webových stránek Xunta de Galicia. Kapitola věnující se galicijské autonomní Ústavě (*O Estatuto de Autonomía de Galicia, 6 de abril de 1981*) byla čerpána z elektronické podoby samotného znění galiciské autonomní Ústavy a ze všech upravujících dekretů a zákonů. Informace pro kapitolu o galicijském školství byly převzaty z elektronické podoby určujícího Dekretu z roku 2007 (*O Decreto 124/2007*). Hlavním zdrojem pro kapitolu zabývající se politickými stranami a jejich postojem ke galicijštině se mi staly oficiální webové stránky jednotlivých stran. Poslední kapitola, které se zabývá minoritními jazyky v Evropské Unii byla čerpána výlučně z informací získaných v elektronické podobě, neboť téma je stále aktuální a doposud nevznikly žádné knižní podoby zabývající se tímto problémem. Vycházela jsem tedy z oficiálních stránek Evropské Unie a dále z informací zveřejněných v tisku; zde mi posloužili především španělské (galicijské) noviny *La voz de Galicia* a *Faro de Vigo*.

1. JAZYKOVÁ SITUACE VE ŠPANĚLSKU

Po jazykové stránce se Španělsko vyznačuje tím, že nemá jen jeden oficiální jazyk, ale můžeme zde najít i další tři oficiální jazyky, které vznikaly jako původní historické dialekty vedle dnes převažující kastilštiny, známé pod názvem španělština.¹ Jsou to: katalánština a galicijština, dále baskičtina, která ovšem není románským jazykem.

Co se týče názvu převažujícího oficiálního jazyka, podle Královské akademie španělského jazyka (*Real Academia Española*) jsou jména kastilština a španělština přijatelnými a naprosto vyhovujícími synonymy, které odrážejí rozdílný etymologický původ. Kastilština se vyvinula jako latinské nářečí v oblastech Kantabrie, Burgosu, Álavy a La Rioja, dnešní provincie na severu Španělska. Postupem času se pak kastilština přeměnila v hlavní jazyk v Kastilském království; odtud pochází původ jména *castellano*. Naopak pojmenování *español* (španělština) pochází ze středověké latiny, kde byla španělština nazývána jako *hispaniolus* (forma spisovná) nebo také *spaniolus* (forma nespisovná).

Na druhou stranu ale existuje *Asociación de Academias de la Lengua Española*, která sdružuje akademie španělštiny ze všech španělsky mluvících zemí. Tato asociace se spíše přiklání k názoru, že je vhodnější používat název španělský jazyk a to z důvodu toho, že v cizích jazycích se nepoužívá název kastilština, ale vždy je název překládán jako španělština, například: *Spanish, espanhol, espagnol, Spanisch, spagnolo*.²

Z hlediska politicko-geografického rozvržení lze konstatovat, že šest ze sedmnácti autonomních oblastí Španělska má ještě vedle kastilštiny druhý oficiální jazyk. Podle výzkumu, který provedl v roce 2005 Národní statistický úřad (*Instituto nacional de estadística*), bylo zjištěno, že kastilštinu (viz kapitola 1.1.) považuje za svůj mateřský jazyk 89% celkové španělské populace, za ní následuje katalánština (viz kapitola 1.2.), kterou považuje 9 % španělské populace za svůj mateřský jazyk, dále potom galicijština (viz kapitola 3.) s 5 % a poslední skončila baskičtina (viz kapitola 1.3.) s 1 %. Pokud si dobře všimneme, celková hodnota populace však nekoresponduje se 100 %. Zdroj uvádí, že je to z toho důvodu, že mnoho dotazovaných odpovědělo, že považuje za svůj mateřský jazyk jak kastilštinu, tak i jeden z ostatních oficiálních

¹ O vývoji jednotlivých dialektů viz např. LAPESA Rafael.1980. *Historia de la Lengua Española*. Madrid: Gredos; GARCÍA MOUTON, Pilar, 2002. *Lenguas y dialectos de España*. Madrid: Arco-Libros.

O konceptu dialektů a regionálních variant viz zejména CALDERÓN CAMPOS, Miguel: *Los conceptos de modalidad regional, dialecto y variedad estándar en la delimitación de las variedades del español*.

<http://www.upol.cz/res/ssup/hispanismo2/indice.htm>

² Rafael CANO, *Historia de la lengua española*, Ariel Lingüística, Barcelona, 2005.

španělských jazyků. V následujících kapitolách stručně uvedu základní charakteristiku oficiálního a kooficiálních jazyků Španělska, s výjimkou galicijštiny, které bude věnována samostatná část této práce.

1.1. Kastilština

I přesto, že v rámci Španělska existují i další oficiální jazyky, v evropském a mezinárodním měřítku je kastilština vnímána jako jediný oficiální jazyk Španělska. Kastilština je v rámci Španělska jediným oficiálním jazykem v těchto oblastech: Asturie, Kantábrie, La Rioja, Aragón, Kastilie a León, oblast Madridu, Kastilie – La Mancha, Extremadura, Andaluzie, Kanárské ostrovy, oblast Murcie, velká část Navarry a také města Ceuta a Melilla na severu Afriky. Dále je kastilština kooficiálním jazykem v Katalánsku, na Baleárských ostrovech, v oblasti Valencie, v Galicii, v Baskicku a v baskicky mluvící části Navarry.

Ve všech bilingvních autonomních oblastech, kromě Galicie, je kastilština mateřským jazykem převážné většiny obyvatelstva. Je to také jazyk, který je ve španělských domácnostech používán nejvíce.

Silná převaha kastilštiny se poprvé objevuje již ve středověku v období Kastilského království, kde byl zaznamenán velký kulturní, ekonomický a politický růst. Postupně tak začala kastilština převažovat i v Koruně aragonské a v Království navarském. V 16. a 17. století se kastilština pomalu, ale jistě začala stávat jazykem užívaným nejenom ve stycích obchodních, ale již i v těch diplomatických. Během druhé poloviny 20. století byla převaha kastilštiny ještě více umocněna a to díky migračním pohybům.³

1.2. Katalánština

Katalánština je oficiálně uznávaným a používaným jazykem v oblasti Katalánska, ale také na Baleárských ostrovech. Za jistý druh katalánštiny se považuje i tzv. valencijština, která je hojně užívána především v oblasti Valencie.⁴

³ William J. ENTWISTLE, *Las lenguas de España: castellano, catalán, vasco y gallego – portugués*, Madrid 1969.

⁴ Lingvisté nejsou jednotni v názoru, zda je valencijština dialektem katalánštiny, či zda se jedná o dva souběžné a samostatné vyvinuté dialekty.

Samotná katalánština se rozděluje na tzv. centrální katalánštinu a katalánštinu severozápadní. Tzv. katalánština centrální se používá především v Barceloně, Geroně a ve východní části Tarragony. Katalánština severozápadní se pak používá na území provincie Léridy a v západní části provincie Tarragona.⁵

Průzkum, který v roce 2003 provedla katalánská vláda ukázal, že kastilština je v Katalánsku mateřským jazykem 53,5 % z celkové katalánské populace, katalánština by pak obsadila druhé místo z 40,4%. 2,8% katalánské populace považuje za svůj mateřský jazyk jak kastilštinu, tak i katalánštinu.⁶

Kastilština jednoznačně převažuje v Barceloně a v Tarragoně, kde je také soustředěno 76% celkové katalánské populace. Naopak katalánština je používána spíše v menších městech a v oblastech, kde není soustředěno tolik obyvatelstva.

Na Baleárských ostrovech se hovoří určitým dialektem katalánštiny východní. Tento dialekt bývá označován jako baleárština. Na Baleárských ostrovech se používá kastilština především v Palmě de Mallorca a na Ibize, katalánština bývá pak využívána především na ostrově Menorca v malých městech na ostrově Mallorca.

Pojem katalánština také zahrnuje tzv. valencištinu, které je používána v oblasti města Valencie. V průběhu 20. století vznikl právě díky tzv. valencištině spor, který byl označován jako lingvistický valencijský konflikt. Oblast Valencie je nyní rozdělena na dvě části: první, kde se používá pouze kastilština (v této části žije asi 13% valencijské populace) a druhá, která uznává jak kastilštinu, tak ale i valencištinu (v této části žije 87% valencijského obyvatelstva).⁷

1.3. Baskičtina

Baskičtina je kooficiálním jazykem na severu Španělska a přesněji pak tedy na území Baskicka. Samotná baskičtina zahrnuje nesčetné množství nejrůznějších dialektů.

Podle dat, která vydala baskická vláda v roce 2001 byla baskičtina používána v 11,8% všech baskických domácností. V 83% baskických domácností se hovoří výlučně kastilštinou a 5,2% baskické populace používá jak kastilštinu, tak i baskičtinu. Na celém území Španělska bychom našli 270 000 obyvatel, kteří hovoří výlučně

⁵ William J. ENTWISTLE, *Las lenguas de España: castellano, catalán, vasco y gallego – portugués*, Madrid 1969.

⁶ Informace převzaty z <http://www.ine.es/>, Instituto nacional de estadística.[4.dubna 2008].

⁷ Damien SIMONIS, Fiona ADAMS, Susan FORSYTH, John NOBLE, Miles RODDIS, Elizabeth SWAN, *Španělsko*, 2004, Svojtka & Co., str. 791 – 792.

baskičtinou a dalších 120 000 obyvatel, kteří používají baskičtinu společně s kastilštinou.⁸

2. GALICIE

Galicie (viz příloha č.2) tvoří jednu ze sedmnácti autonomních oblastí ve Španělském království. V následujících podkapitolách postupně přiblížím geografické vytyčení Galicie, administrativní členění Galicie a v neposlední řadě se jen stručně zmíním o ekonomii Galicie.

2.1. Geografické vytyčení Galicie

Galicie se nachází na severozápadě Pyrenejského poloostrova. Na severu je omývána Kantaberským mořem a na západě pak Atlantským oceánem. Jižní hranice s Portugalskem je tvořena řekou Miño. Na východě hraničí s provinciemi Asturias a Kastilie-León. Galicie je rozdělena na dvě velké části, které jsou od sebe odděleny horským systémem. Jedná se tedy o vnitřní a pobřežní Galicii. K důležitým geografickým rysům Galicie patří velký výskyt pobřežních fjordů, které jsou tvořeny ústím řek, které byly zatopeny s rostoucí hladinou moří po skončení poslední doby ledové. Tyto fjordy jsou nazývány *rías* a dělí se zde pak na *Rías Altas*, *Rías Centrales* a *Rías Baixas*.⁹

2.2. Administrativní členění Galicie

V Galicii žije více než 2 500 000 obyvatel. Galicie je od roku 1833 rozdělena do čtyř provincií (viz příloha č.3): A Coruña (7950 km², 1 132 792 obyvatel), Lugo (9856 km², 356 595 obyvatel), Ourense (7273 km², 338 671 obyvatel) a Pontevedra (4495 km², 943 117 obyvatel). Hlavním městem je Santiago de Compostela, známé poutní místo s proslulou katedrálou. Největším městem regionu je ovšem přístav Vigo, ležící na jihu

⁸ Informace převzaty z <http://www.ine.es/>, Instituto nacional de estadística,[5.dubna 2008].

⁹ GARCÍA GARCÍA Óscar, ZBUDILOVÁ Helena, (2004): *Introducción al mundo hispano: España*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra romanistiky, České Budějovice, str.11.

provincie Pontevedra. K dalším významným městům Galicie patří A Coruña, známá svými románskými kostely, Ourense s římským mostem či opevněné město Lugo.¹⁰

2.3. Ekonomie Galicie

Základ galicijské ekonomiky tvoří bezesporu rybolov. V tomto odvětví drží Galicie evropské prvenství a zastupuje 50% celkového rybolovu Španělska. Jinak by se dalo říci, že Galicie je typická hospodářskými kontrasty. Zatímco ekonomika západního pobřeží s významnými centry, rybářským a zpracovatelským průmyslem prosperuje a dochází zde i k mírnému růstu obyvatelstva, je ekonomika vnitrozemí (Ourense, Lugo) založena na tradičním zemědělství na malých farmách (nazývají se zde minifundia). Pěstuje se především obilí, brambory, vinná réva a jablka. Důležitým zdrojem příjmů je chov dobytka a produkce mléka. Průmysl není příliš rozvinutý. Převažují lodní konstrukce.¹¹

3. GALICIJSKÝ JAZYK

Galicijština je vlastním jazykem severozápadní části Španělska Galicie. Galicijština je zde oficiálním jazykem stejně tak jako kastilština. Tyto dva oficiální jazyky byly vyhlášeny Španělskou konstitucí v roce 1978 (článek 3.2) a Autonomní ústavou Galicie (článek 5), viz kapitola č. 6. Jak již bylo řečeno, je jedním z tzv. historických dialektů, které se rozvíjely na území Pyrenejského poloostrova a je velice úzce spojená s portugalštinou. Ve středověku došlo dokonce i ke spojení galicijštiny s portugalštinou.¹²

¹⁰ GARCÍA GARCÍA Óscar, ZBUDILOVÁ Helena, (2004): *Introducción al mundo hispano: España*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra romanistiky, České Budějovice, str.11.

¹¹ GARCÍA GARCÍA Óscar, ZBUDILOVÁ Helena, (2004): *Introducción al mundo hispano: España*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra romanistiky, České Budějovice, str.11.

¹² LÓPEZ MEDINA Javier, 2002, *Lenguas en contacto*, Arco libros, S.L., Madrid, str.43.

GARCÍA GARCÍA Óscar, ZBUDILOVÁ Helena, (2004): *Introducción al mundo hispano: España*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra romanistiky, České Budějovice, str. 147.

3.1. Rozšíření galicijského jazyka

Kromě toho, že je galicijština oficiálním jazykem Galicie, tak se také používá a je oficiálně povolena a vyučována na západě Španělska v oblasti El Bierzo, která se nachází v provincii León. Galicijština je také hojně využívána v malé oblasti, která se jmenuje Sanabria a nachází se v provincii Zamora. Obě tyto oblasti, v nichž se využívá galicijštiny, jsou soustředěny v autonomní oblasti Kastilie a León. Kromě těchto zmíněných území je používání galicijského jazyka zaznamenáno také ve třech městech v Extremaduře. Jedná se o města Valverde del Fresno, (Las) Eljas a San Martín de Trevejo (viz příloha č.4).¹³

Galicijština byla a také je hojně využívána v oblasti Latinské Ameriky, i přesto, že zde dochází k jistým odchylkám od galicijštiny užívané v Galicii. Galicijštinu můžeme tedy nalézt v Buenos Aires (Argentina), Caracasu (Venezuela), Montevideu (Uruguay), La Habaně (Cuba) a v Ciudad de México (Mexiko).

Velké komunity galicijského obyvatelstva se v dnešní době vyskytují ve velkých evropských městech jako je Barcelona či Curych.

3.2. Galicijské dialekty

Galicie je podle Královské akademie galicijského jazyka (*Real Academia Galega*) a podle Institutu galicijského jazyka (*Instituto de Lingua Galega*) rozdělena na tři nářeční oblasti, přičemž každá oblast má své charakteristické znaky.

První oblastí se vyznačuje západ Galicie. Tato oblast se táhne od *Rías Baixas* až k hlavnímu městu Galicie, Santiagu de Compostela. Druhou oblast tvoří střed Galicie a třetí oblast se soustředí na východě území a zasahuje až do hraničních území s Leónem a Zamorou.

Portugalský filolog Cintra, který se zabýval studiem galicijských dialektů ve spojení s portugalsčinou, byl toho názoru, že by území Galicie mělo být rozděleno pouze na dvě nářeční oblasti: na západní, pro kterou je příznačný výskyt tzv. *gheada*, což je vdechnutí hlásky /g/ a její následné přeměnění se v hlásku /h/. A na východní, kde se tento jev přeměny hlásky /g/ v hlásku /h/ vůbec neobjevoval.¹⁴

¹³ Informace převzaty z <http://www.xunta.es> , [15.dubna 2008].

¹⁴ Informace čerpány z: www.mod-langs.ox.ac.uk/spanish/FIS/Forum%20for%20Iberian%20Studies/abstracts_forum.pdf , [7.listopadu 2008].

3.3. Vnější historie galicijského jazyka

Galicijský jazyk pochází z galicijsko-portugalštiny, což byl středověký jazyk, který byl považován za výsledek rozvoje latiny na severozápadním území Iberského poloostrova, konkrétně pak na území staré římské provincie, která nesla jméno *Gallaecia* a odpovídala území dnešní Galicie, severu dnešního Portugalska, Asturského knížectví, provincii León a části Zamory.

Za nejstarší dokument psaný galicijsky je považována Sbírka zákonů z oblasti *Castro Caldeas* (která se nachází v provincii Ourense). Předpokládá se, že Sbírka zákonů byla vyhlášena králem Alfonsem IX. v dubnu roku 1228 ve městě Ourense.

Kastilský král Alfons X. el Sabio napsal v galicijsko-portugalštině své dílo, které se jmenovalo *Cantigas de Santa María*.

Koncem středověku nastal velký obrat a galicijština prakticky vymizela a veřejností přestala být používána. Tento náhlý zvrát byl zapříčiněn galicijskou šlechtou, která začala používat jako oficiální jazyk pouze kastilštinu, čímž galicijština musela ustoupit převládající kastilštině. Útlak galicijštiny na území dnešního Španělska měl za následek to, že galicijština se stále více začala objevovat na území dnešního Portugalska a tím začalo docházet i k přebírání některých lingvistických znaků, které do té doby byly typické jen pro portugalštinu. V Galicii období utiskování galicijštiny trvalo až do konce 19. století a samotné galicijské obyvatelstvo nazývá toto období jako „století temna“ (století 16.-18.), kdy nedocházelo k písemné tvorbě, která by napomáhala kodifikaci galicijštiny (srovnej španělské *Siglo de Oro*).

Koncem 19. století se začíná objevovat literární skupina, do které se řadí autoři jako Rosalía de Castro, Curros Enríquez, Valentín Lamas Carvajal nebo Eduardo Pondal. Tito autoři se zapříčinili o to, že pro galicijský jazyk začíná období, které je nazýváno „obrozením“ (*rexurdimento*). Dochází zde k proměně galicijštiny v jazyk literární.¹⁵

4. GALICIJSKÝ JAZYK VE 20. A 21. STOLETÍ

V následujících podkapitolách se pokusím přiblížit a zachytit vývoj a nejdůležitější okamžiky galicijského jazyka ve 20. a 21. století. V podkapitole 4.1. bude zachycen

¹⁵ Informace převzaty z poznámek předmětu *Curso de extensión cultural(Galician culture course)*, vyučovaném na univerzitě ve Vigu ve školním roce 2006/2007, vyučující Silvia Penas.

vývoj galicijštiny od roku 1906, kdy byla založena Královská akademie galicijského jazyka (*Real Academia Galega*) až do roku 1985, kdy se vůbec poprvé objevuje galicijský televizní kanál a rozhlasová stanice. Podkapitola 4.2. bude již velice úzce spojena s kapitolou č. 10, kde se bude jednat o postavení galicijštiny v Evropské Unii.¹⁶

4.1. Galicijština ve 20.století

Počátkem 20. století je galicijská společnost charakteristická tím, že ekonomická moc je soustředěna v malých skupinkách, které se v té době začaly pomalu vytvářet. Pro společnost té doby je typická rostoucí emigrace obyvatel, čímž docházelo k demografickému vyprazdňování země. Objevují se zemědělské spolky, které dosahují velkého úspěchu v řadách vesničanů. Díky podpoře zemědělských spolků vesničany se začíná stmelovat území Galicie. Začal se objevovat tzv. galicismus¹⁷ (*galleguismo*), který se postupně přetvářel v galicijský nacionalismus, který přinesl posun v galicijském jazyce, protože galicijský nacionalismus je neodmyslitelně spjat s galicijštinou.

Galicijského jazyka začíná být užíváno na schůzích galicijských politických stran. V roce 1906 byla založena Královská akademie galicijského jazyka (*Real Academia Galega*), což je instituce, soustřeďující se na ochranu a správné užívání a rozšiřování galicijského jazyka. Vznikají sdružení na podporu a ochranu galicijštiny. První sdružení vzniká v roce 1916 ve městě La Coruña. Další sdružení vznikají ve městech Ourense či Ferrol a v neposlední řadě také v hlavním městě Santiago de Compostela. V rámci ochrany a rozvoje galicijštiny založila všechna v té době existující sdružení jedny společné noviny *A Nosa Terra* (Naše Země), které byly psány pouze v galicijštině.

V roce 1918 proběhlo „První galicijské národní shromáždění“, které mělo následující požadavky: naprosté začlenění galicijské autonomie, oficiální uznání galicijského jazyka a připojení Galicie k OSN v Ženevě. Výsledkem Národního shromáždění bylo, že se začaly psát příručky galicijské gramatiky a slovníky. Galicijština se začala používat v administrativě a začalo se jí také vyučovat ve školách.

V roce 1931 se vytváří galicijská politická strana, která dosáhla schválení první autonomní galicijské Ústavy, ve které byl poprvé přiznán galicijštině statut oficiálního jazyka Galicie. Netrvalo však dlouho a situace pro galicijštinu se značně zkomplikovala,

¹⁶ LÓPEZ MEDINA Javier, 2002, *Lenguas en contacto*, Arco libros, S.L., Madrid, str.44.

¹⁷ Vlastní překlad termínu.

neboť ve Španělsku v roce 1936 začíná občanská válka, která bývá často označována za nejtěžší etapu pro kooficiální jazyky.

Konec občanské války ve Španělsku a začátek Frankovy diktatury měly za následek úplné vymizení galicijštiny. Přestalo se učit v galicijštině, galicijština přestala být používána v otázkách společensko-politicko-ekonomických. Mnoho galicijsky píšících autorů je nuceno odejít do exilu, kde se snaží i nadále psát svá díla v galicijštině. Tímto se začíná galicijská kultura a zvyky rozvíjet v jiných zemích. Společenské postavení galicijštiny se dostává na velmi nízkou úroveň a to hlavně díky tomu, že ve školách se začalo vyučovat pouze v kastilštině, čímž se kastilština stala jediným dorozumívacím jazykem mezi všemi španělskými obyvateli. I přes tak nepříznivé podmínky však galicijština nevytizela zcela, ale pouze se „odebrala“ do ústraní před Frankovým režimem. Postupem času se opět začal galicijský jazyk, kultura a zvyky objevovat na veřejnosti, ale v takové podobě, aby neprovokovala politickou situaci v zemi.¹⁸

V roce 1960 se na území Galicie začínají objevovat ekonomické a společenské změny, které se týkaly především snížení vlivu frankistické cenzury. Došlo k opětovnému vydávání časopisů a novin, které v době Frankovy diktatury byly zakázány. Začal se oficiálně slavit Den galicijského písemnictví (*Día das Letras Galegas*), který byl vyhlášen samotnou Královskou galicijskou akademií (*Real Academia Galega*). Vznikaly stále nové organizace bránící galicijštinu: např. galicijská univerzita vzniká v roce 1965 Katedra galicijské literatury a jazyka. O několik let později vzniká Institut galicijského jazyka (*Instituto da Lengua Galega*), dodnes činný.¹⁹

V roce 1978 se Galicie stejně tak jako celý zbytek Španělska navrácí k demokratické Ústavě, která hlásá vůli chránit všechny španělské občany, všechny španělská města a vesnice, kulturu, tradice, instituce a to vše za dodržování lidských práv. S vydáním nové ústavy se také Španělsko stává státem, který je tvořený autonomními oblastmi. Území Galicie se stává autonomní oblastí s dvěma oficiálními

¹⁸ LÓPEZ MEDINA Javier, 2002, *Lenguas en contacto*, Arco libros, S.L., Madrid, str.40.

¹⁹ Každý rok se na území Galicie slaví „*Día de las letras Galegas*“ (Den galicijského písemnictví). Tyto oslavy připadají vždy na 17. květen a každý rok vybírá *Real Academia Galega* jednoho galicijského autora, kterému je tento den zasvěcen. Vybírá se z autorů, kteří jsou nejméně deset let po smrti. „Den galicijských písmen“ má sloužit hlavně k posilnění, rozvoji a rozšíření galicijštiny. Informace převzaty z http://www.diasletrasgalegas.com/historia_lingua.php. [8.dubna 2008].

jazyky: galicjštinou a kastilštinou. Podle Ústavy kastilštinu musí znát a umět všichni zatímco galicjštinu pouze lidé z oblasti Galicie.²⁰

V roce 1983 byl schválen zákon o normalizaci užívání galicjštiny "*Lei de normalización lingüística*" (*Lei 3/1983, do 15 de xuño de Normalización Lingüística*), v Galicii se zintenzívnil proces obnovení užívání galicjštiny, a to jak prostřednictvím veřejné administrativy, tak působením mnoha institucí a organizací, které chtějí zvýšit používání galicjštiny ve veřejném životě, ve školství, v kultuře, v ekonomice, ve sdělovacích prostředcích, atd.²¹

V roce 1985 se objevuje první galicjjský televizní kanál a galicjjská radiová stanice. Televizní kanál vysílá pouze v galicjjském jazyce, čímž dochází k udržování normativní a korektivní galicjštiny v médiích. Galicjjské rozhlasové vysílání, probíhá také pouze v galicjštině. Jak televizní, tak i rozhlasový kanál jsou v dnešní době velmi využívanými mezi galicjjským obyvatelstvem a slouží, jak k zachování a udržení galicjjského jazyka mezi prostým obyvatelstvem, tak i k zachování galicjjské kultury, zvyků a tradic. Galicjjský televizní kanál navíc vysílá o aktuálním dění ve světě a zabývá se tématy a otázkami ze všech koutů světa.

4.2. Galicjština ve 21. století

Na počátku 21. století je galicjjský jazyk jazykem živým, který je chráněn platnými zákony a obyvateli, kteří jím hovoří a denně ho používají k dorozumívání se mezi sebou. Dochází k tomu, že galicjština se pomalu začíná rozšiřovat a dostávat do podvědomí lidí z celého světa.

13. června 2005 byl podán návrh Evropské Unii na připojení irské gaelštiny a galicjštiny (společně s katalánštinou a baskitštinou) jako nových oficiálních jazyků Evropské Unie. Tento krok byl a je velmi důležitý pro rozvoj galicjštiny ve 21. století (viz kapitola č. 10). Podle aktuálních galicjjských společensko-jazykových studií se vypořádalo, že dochází ke stále lepšímu a tolerantnějšímu chápání galicjštiny, že stále více lidí galicjštině rozumí a vnímá ji jako samostatný živý jazyk.

²⁰ CHALUPA Jiří, *Stručná historie států Španělsko*, Libri, Praha 2005, str. 174 – 175.
Constitución 1978, artículo 3:

- a) *El castellano es la lengua española oficial del Estado. Todos los españoles tienen el deber de conocerla y el derecho de usarla.*
- b) *Las demás lenguas españolas serán también oficiales en las respectivas Comunidades Autónomas de acuerdo con sus Estatutos.*

²¹ Informace převzaty z <http://galego.org/lexislacion/xbasica/lei3-83.html>, [29. října 2008].

Problém se objevuje v tom, že stále daleko méně lidí používá galicijštinu jako mateřský jazyk.²² Na území Galicie se tedy začíná objevovat jev, kdy existuje více lidí, kteří používají jako mateřský jazyk kastilštinu, a stále méně lidí, kteří používají jako rodný jazyk právě galicijštinu. Tato data jsou podložena i konkrétními čísly: byly provedeny průzkumy, které dokazují, že ve školních letech 2002-2003, 2003-2004 a 2004-2005 používalo jako mateřský jazyk pouze 30% dětí ze základních škol. Díky těmto alarmujícím číslům se v roce 2007 rozhodl galicijský parlament (*Parlamento Galego*) zakročit a provést řádná opatření a to tak, aby alespoň 50% veškeré výuky probíhalo v galicijštině a to na všech úrovních vzdělání (*escuela infantil, educación primaria, ESO, Bachillerato, Formación Profesional a EPA*).²³ Mimo to byly zavedeny a otevřeny tzv. *Galescolass*, což jsou dětské školky, kde je používána výhradně galicijština a děti tudíž přicházejí denně ke styku s galicijštinou a poté je pro ně mnohem jednodušší používat a rozumět galicijštině. Dalším důkazem ztráty galicijsky mluvícího obyvatelstva je společensko-jazykový výzkum z roku 2007, který provedla Královská akademie galicijštiny (*Real Academia Galega*). Podle tohoto výzkumu existuje pouze 20,6% dětí, kteří používají galicijštinu jako mateřský jazyk, zatímco v roce 1992 to bylo 60,3% dětí. Výsledky, které byly zjištěny ve velkých galicijských městech nejsou také příliš příznivé. Podle nich mluví galicijsky pouze 18,4% obyvatel v hlavním městě Galicie Santiagu de Compostela, 17,9% obyvatel ve městě Lugo, 9,4% obyvatel ve městě Pontevedra, 9,1% obyvatel ve městě Ourense, 6,3% obyvatel ve městě La Coruña, 4,3% obyvatel ve Vigo, 1,6% obyvatel ve městě Ferrol (sever Galicie).²⁴

Motivy úbytku galicijsko mluvícího obyvatelstva jsou různé, ale mezi nejdůležitější patří určitě vliv médií a literatury v kastilštině, ale také příchod kastilsky mluvících obyvatel na území Galicie.

²² Podle paní profesorky Louise Dabène, vyučující na Univerzitě Stendhal de Grenoble, je termín mateřský jazyk používán pro označení prvního jazyka, kterému se člověk naučí. Mateřský jazyk bývá vymezován takto: jazyk matky dítěte, první jazyk, který si člověk osvojí, jazyk, který člověk zná nejlépe (to znamená, že i když člověk umí mnoho různých jazyků, tak nejlépe bude vždy umět jazyk mateřský), jazyk, který se získává přirozenou cestou a to tak, že jsme nuceni komunikovat s okolím tímto jazykem, neboť jinak bychom se nedomluvili.

Informace převzaty z:

http://descargas.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/13583818767036720976613/011072_3.pdf, [6.listopadu 2008].

²³ Informace převzaty z http://www.xunta.es/linguagalega/o_seculoXXI, [6.dubna 2008].

²⁴ Informace převzaty z <http://www.realacademiagalega.org/GoToMainPage.do;jsessionid=1CF05BBC6FB8D6D539C2D72235FB7BB6>, [5.dubna 2008].

5. SPOR MEZI ZASTÁNCI ZAČLENĚNÍ GALICIJŠTINY SPOLEČNĚ S PORTUGALŠTINOU A MEZI PŘÍZNVIVCI AUTONOMIE GALICIJŠTINY

Snahy, které vedly k osamostatnění galicijštiny a získání statutu kooficiálního jazyka, se odvíjely v rovině politické, která se opírala o poznatky lingvistické, zejména pak o otázky klasifikace galicijštiny a jejího začlenění do určité skupiny jazyků. Proto v podkapitole č. 5.1. nejprve přiblížím pohled obou dvou hnutí a seznámím s některými konkrétními organizacemi zabývajícími se daným problémem. V podkapitole č. 5.2. se zaměřím na poslední zaznamenané spory mezi oběma hnutími a v podkapitole č. 5.3. se soustředím na obyvatelstvo samé a co tomu všemu říká.

5.1. Vyčlenění dvou základních skupin

Existuje mnoho kulturních a lingvistických kruhů zabývajících se studiem a vývojem galicijštiny. Každá z těchto skupin má své teorie a představy o historii, rozvoji a jazykové normě galicijštiny. I přesto, že existují různé teorie o galicijštině a jejím původu, všechny se shodují v tom, že galicijština je založena na jazykovém systému galicijsko-portugalsko-africko-brazilském (viz Cintra 1971).²⁵

V celosvětovém měřítku bývá galicijština neodmyslitelně spojována s portugalskou. Přesto příznivci a zastánci galicijštiny podporují začlenění galicijštiny jako samostatného jazyka, ačkoliv galicijský pravopis je téměř totožný s portugalským.

Galicijština je velice diskutabilním tématem mezi obhájci reintegrace, kteří tvrdí, že galicijština je svým způsobem určitý druh portugalské, a že v podstatě tvoří součást portugalské. Proti tomuto však stojí příznivci a obhájci autonomie galicijštiny, kteří tvrdí, že galicijština je jazyk nezávislý na portugalské.

Příznivci reintegrace galicijštiny a příznivci autonomie galicijštiny se vzájemně mezi sebou pojmenovávají nejrůznějšími termíny, ale nejvíce používané jsou termíny, kdy příznivci reintegrace galicijštiny nazývají příznivce autonomie galicijštiny jako *isolacionistas* a naopak pak příznivci autonomie galicijštiny nazývají příznivce reintegrace galicijštiny jako *lusistas*.

²⁵ Luís F. Lindley CINTRA, "Nova proposta de classificação dos dialectos galego - portugueses" in *Boletim de Filologia*, Lisboa, Centro de Estudos Filológicos, 1971, str. 81-116. Digitalizovaný text je k dispozici na této adrese: <http://www.instituto-camoes.pt/cvc/hlp/biblioteca/novaproposta.pdf>, [6.listopadu2008].

Spory mezi těmito dvěma tábory se prolínají také na scéně politické, kdy jednotlivé politické strany začleňují do svých politických programů otázku jazyka, v tomto případě tedy galicijštiny. Obecně by se dalo říci, že reintegrační názory podporují především členové levicové národní galicijské strany a naopak autonomní názory jsou podporovány členy španělské pravice (viz kapitola č. 9).

Reintegrace galicijštiny je mnohdy vnímána jako určitý druh separatismu a v extrémních případech dochází až k tomu, že reintegrace je vnímána a chápána jako opětovné připojení k Portugalsku. Na druhou stranu autonomie galicijštiny bývá vnímána jako určitá podpora kastilštiny, a to z důvodu, že galicijština je stále více ovlivňována kastilštinou; odborníci na tuto problematiku se domnívají, že tímto způsobem dochází ke stálému posilování kastilštiny a naopak zeslabování galicijštiny, až by jednoho dne mohlo dojít k úplnému vymizení galicijštiny.

Spory mezi těmito dvěma nesmiřitelnými tábory jsou dlouhodobé, konečné řešení se zatím nerýsuje, neboť každý z těchto dvou táborů si pevně stojí na svých názorech a argumentech. Na území samotné Galicie mají oba tyto tábory určitý význam a mohou se zde volně projevovat, což znamená, že není zde nikomu zakazováno přiklánět se k názorům jedné či druhé skupiny. V Galicii je respektována jak norma reintegrační, tak i norma autonomní. V rámci reintegračního tábora dochází ještě k dalšímu dělení a neshodám v názorech. Zatímco příznivci autonomie vždy dodržovali a podporovali jednu jedinou jazykovou normu (což je dnes již norma oficiální), v táboře reintegračním došlo k tomu, že příznivci se rozdělili na dvě skupiny, které sice podporovaly a dodržovaly jazykové normy, které byly velice podobné, ale rozdílné v tom, že jedna se blížila spíše galicijsko-portugalštině a ta druhá byla téměř totožná s tou portugalskou. Mezi příznivci reintegrace existuje také určitý postoj, který navrhuje používání portugalského pravopisu a tvrdí, že galicijština a portugalština je v podstatě tentýž jazyk.²⁶

Studiem galicijštiny ve spojení s portugalštinou a naopak se zabývá také *Associação de Amizade Galiza-Portugal (AAG-P)*²⁷, *Associação Galega da Língua (AGAL)* a také *Movimento Defesa da Língua (MDL)*²⁸. První dvě jmenované z těchto

²⁶ GONZÁLEZ GONZÁLEZ Manuel, *El proceso de normativización de la lengua gallega*, Universidad de Santiago, str. 143 – 149.

²⁷ Oficiální stránky této organizace jsou: <http://www.lusografia.org/>, [6. listopadu 2008].

²⁸ Oficiální stránky této organizace jsou: <http://pplingua.org/>, [6. listopadu 2008].

asociací jsou portugalské organizace, naopak *Movimiento Defesa da Língua*²⁹ je organizace galicijská.

5.2. Poslední zaznamenané spory mezi příznivci reintegrace a příznivci autonomie

12. července 2003 byly Královskou akademií galicijského jazyka (*Real Academia Galega*) schváleny změny pravopisné a tvaroslovné. Návrhu na tyto změny předcházela velmi intenzivní práce a snaha, a to především Institutu galicijského jazyka (*Instituto da Lengua Galega*). Institut předložil návrh na změny společensko-pedagogické galicijské asociaci a ta se poté vyjádřila k návrhu. Na návrhu se nepodílel pouze Institut galicijského jazyka, ale také oddělení galicijské filologie na všech třech galicijských univerzitách a mnoho dalších osobností a kolektivů zabývajících se galicijštinou. Nové normy nebyly podpořeny reintegračním táborem, a to z důvodu, že do nich nebylo zahrnuto téměř nic z toho, co tento tábor navrhoval. Provedené úpravy v normách nebyly zas až tak výrazné, jak mnozí očekávali, a dokonce se v některých případech jednalo pouze o to, že změny napovídají a radí, která slova je lepší používat v určitých situacích. Jedná se tedy o slova, která již byla zahrnuta v dřívějších normách pouze nebylo doporučované jejich používání zatímco zde se již používání těchto slov doporučuje.

Pro příklad uvádím některé ze změn, které se objevily:³⁰

- dochází ke změně v používání galicijských členů: "cambiar as cousas" místo předtím používaného "cambia-las cousas"
- doporučuje se psát slova jako "apenas", "amodo", "devagar" nebo "acotío" dohromady (předtím se psaly odděleně)
- doporučuje se používání koncovek '-bel' a '-aría' (např.: "posíbel" a "concellaría") a také používání koncovky 'ao' místo 'ó'.
- Také se doporučuje používání znamének jako jsou otazníky a vykřičníky pouze na konci vět bez toho, aby se psali na začátku vět
- do galicijštiny jsou zařazena nová slova končící na '-zo' nebo '-za' (které se předtím psaly jako con '-cio', '-cia'), např.: "espazo",

²⁹ Oficiální stránky této organizace jsou: <http://www.mdl-galiza.org/>, [6.listopadu 2008].

³⁰ Podrobný přehled všech jazykových změn, které se objevily je v elektronické podobě k dispozici na: http://www.culturagalega.org/imagenes/docs/doc_3674.pdf, [9.listopadu 2008].

"servizo", "diferenza" nebo "sentenza" Tímto způsobem vzniklo také galicijské pojmenování Galicie tedy Galiza

- všeobecně vymizelo písmenko 'c' ze slov, kde se vykytuje více souhlásek pohromadě vedle sebe jako '-ct-' a '-cc-' a zároveň jim předchází 'i' nebo 'u' Například: "dicionario" o "ditado"
- připouští se používání předložky "até" . Také se připouští používání slov jako: "porén", "estudiante" nebo používání členu vztažného "cuxo", tato slova předtím nebyla připuštěna k používání. Písmeno 'q' ve spojení se přeměňuje na "que" , které se dříve používalo jako "cu"

5.3. Postoj galicijského obyvatelstva k autonomii a reintegraci galicijštiny

Vliv kastilštiny na galicijštinu má za následek to, že jazykové normy galicijštiny se téměř neshodují s mluvenou galicijštinou, a to proto, že pod vlivem kastilštiny nebylo do jazykových norem zařazeno vše, co by bývalo mělo být zařazeno, a tak jsou současné galicijské jazykové normy nazývány jako velmi umírněné. Do současných jazykových norem nebyly zařazeny návrhy reintegračního hnutí, ale ani autonomistického hnutí.

Dnešní galicijské obyvatelstvo vnímá galicijštinu rozdílnými způsoby. Existuje skupina, která vnímá galicijštinu a portugalsštinu jako dva rozdílné jazyky, ale pak také existuje druhá skupina, která vnímá galicijštinu a portugalsštinu jako dva různé dialekty, které ale pocházejí ze stejného jazyka s tím, že tyto dva dialekty jsou naprosto srozumitelné mezi sebou. Každý z těchto určitých jazykových proudů má svá slabá místa.

Návrh autonomistů s sebou přináší spoustu znaků, které jsou převzaté z pravopisu kastilštiny, což v mnoha případech znemožňuje psanou podobu neexistujících hlásek v kastilštině.

Návrh příznivců reintegrace je samotnému galicijskému obyvatelstvu neznámý a tím v podstatě i cizí, čímž je vyprovokovááno to, že většina lidí nevidí rozdíly mezi galicijštinou a portugalsštinou a to i přesto, že rozdíly existují. Jelikož návrh reintegračního hnutí není téměř vůbec rozšířen mezi prosté galicijské obyvatelstvo, tak se ani nemůže posoudit, do jaké míry by ho galicijské obyvatelstvo přijalo, respektovalo a řídilo se jím.

6. NORMATIVNÍ FUNKCE GALICIJŠTINY A GALICIJSKÁ AUTONOMNÍ ÚSTAVA

V následující kapitole se zaměřím na normativní funkci galicijštiny a na galicijskou autonomní Ústavu z roku 1981 (*O Estatuto de Autonomía de Galicia, 6 de abril de 1981*).

První podkapitola bude věnována normativní funkci galicijštiny a ve druhé podkapitole bude věnována pozornost galicijské autonomní Ústavě z roku 1981.

6.1. Normativní funkce galicijštiny

Podle galicijské autonomní Ústavy (*O Estatuto de Autonomía de Galicia*) z roku 1981, má Galicie, jakožto jedna z autonomních oblastí Španělska, výlučné právo na to, aby si sama určovat rozvíjení a způsob výuky galicijštiny. Přesně je toto právo na způsob výuky a rozvoje galicijštiny specifikováno v článku 27 (*artigo 27*) galicijské autonomní Ústavy.³¹ Pravomoci tohoto typu se začaly uplatňovat díky Dekretu o pravidlech používání galicijštiny (*Decreto 173/1982, 17 de noviembre*)³² a Zákonu o jazykové normě (*Ley 3/1983, de 15 de junio*).³³

V Dekretu o pravidlech používání galicijštiny jsou zmíněny ortografické a morfologické normy galicijského jazyka, které byly vypracovány v roce 1982 prostřednictvím Královské akademie galicijského jazyka (*Real Academia Galega*) a Institutem galicijského jazyka (*Instituto da lingua galega*). Zákon o jazykové normě určuje, že jakékoliv změny, aktualizace či správné a přesné užívání galicijštiny určuje pouze a jenom Královská akademie galicijského jazyka a nikdo jiný.

6.2. Galicijská autonomní Ústava z roku 1981

Galicijská autonomní ústava, která byla vyhlášena v roce 1981 uznává galicijský jazyk jako jazyk patřící území Galicie a zároveň uznává galicijský jazyk jako jeden

³¹ Celé znění galicijské autonomní Ústavy je k dispozici v elektronické podobě na: http://narros.congreso.es/constitucion/estatutos/estatutos.jsp?com=73&tipo=2&ini=27&fin=38&ini_sub=1&fin_sub=1, tato verze je psaná kastilsky, [8. listopadu 2008].

<http://xunta.es/estatuto>, tato verze je v původní galicijštině, [8. listopadu 2008].

³² Celé znění Dekretu je k dispozici v elektronické podobě na: [www.xunta.es/doc/Dog2004.nsf/5168f626b2ff46e041256644003720d2/.../\\$FILE/03600D001P006.PDF](http://www.xunta.es/doc/Dog2004.nsf/5168f626b2ff46e041256644003720d2/.../$FILE/03600D001P006.PDF), [8. listopadu 2008].

³³ Celé znění Zákonu o jazykové normě je k dispozici v elektronické podobě na: www.map.es/documentacion/politica_autonomica/Oficina_Lenguas_Oficiales/Documentacion/parrafo/05/.../Primer_informe.pdf, [8. listopadu 2008].

z oficiálních jazyků na území Galicie (hned vedle kastilštiny). Doslovně je v ústavě řečeno, že všichni mají právo na to galicijský jazyk znát a používat ho, že veřejní činitelé zodpovídají za normalizační úpravu galicijštiny ve všech prostředích, kde se vykytuje.

Zákon o jazykové normě (*Ley 3/1983, de 15 de junio*), který byl vyhlášen 15. června 1983 v galicijském parlamentu (*Parlamento Galego*) zaručuje a reguluje všechna lingvistická práva občanů a to především pak v oblasti administrativy, vzdělání a v komunikačních prostředcích. Zákon byl mnohokrát doplňován a opravován. Díky tomuto zákonu bylo dosaženo toho, že jednotlivá oddělení galicijské administrativy měla tu možnost se mezi sebou dorozumívat v galicijštině. S vyhlášením zákona také vstoupila v platnost povinnost, že jakékoliv oficiální vyhotovené dokumenty na území Galicie musí být také uveřejněny v galicijském jazyce (již ne pouze v kastilštině). Zákon také zaručuje přítomnost galicijského jazyka ve školství, v zemích, kde se vyskytují galicijské komunity a na území sousedících s Galicií, kde se galicijský jazyk používá. Během dvacetiletého používání zákona došlo k mnohým rozhodujícím pokrokům právě v procesu normalizace jazyka. Podle Zákona o vykonávání veřejných funkcí (*Lei de réxime local*)³⁴ z roku 1997 je znalost galicijského jazyka základním požadavkem. Tímto i jinými zákony, například zákony o lingvistických právech, zákony o spotřebitelích, zákony o způsobu označení produktů se neustále úroveň galicijského jazyka zvyšuje. Jediným nevyřešeným místem zůstává i nadále oblast práva, kde stále převažuje kastilština nad galicijštinou.

Galicijská autonomní Ústava přesně pojednává o galicijské jazyce v článku 5, který nyní předkládám:

O Estatuto de Autonomía de Galicia, 6 de abril de 1981

Artigo 5³⁵

- a) *A lingua propia de Galicia é o galego.*
- b) *Os idiomas galego e castelán son oficiais en Galicia e todos teñen o dereito de os coñecer e de os usar.*
- c) *Os poderes públicos de Galicia garantirán o uso normal e oficial dos dous idiomas e potenciarán o emprego do galego en tódolos planos da vida pública,*

³⁴ Úplné znění zákona je k dispozici v elektronické podobě na:

<http://www.xunta.es/Dog/Dog1997.nsf/FichaContenido/A13A?OpenDocument>, [8. listopadu 2008].

³⁵ Článek 5 z galicijské autonomní Ústavy převzat z: <http://www.xunta.es/estatuto>, [25. dubna 2008].

cultural e informativa, e disporán os medios necesarios para facilita-lo seu coñecemento.

d) *Ninguén poderá ser discriminado por causa da lingua.*³⁶

7. GALICIJSKÉ ŠKOLSTVÍ A PROBLÉM DVOU OFICIÁLNÍCH JAZYKŮ

Kapitola číslo 7 je věnována galicijskému školství a problému dvou oficiálních jazyků v galicijském školství.

První podkapitola bude věnována poslednímu vydanému a pro nás také určujícímu Dekretu vydanému v roce 2007. V druhé podkapitole se budu snažit přiblížit negativní dopady v důsledku prosazování galicijského jazyka.

7.1. Určující Dekret z roku 2007 (O Decreto 124/2007)

Velice důležitým krokem v galicijském školství bylo v roce 1979 uvedení předmětu, který nikdy předtím na území Galicie neexistoval. Jednalo se o předmět galicijský jazyk (*a lingua galega*). Od roku 1988 se postupně galicijština začíná používat a rozšiřovat mezi prostým obyvatelstvem. Začínají se objevovat hnutí, která se snaží o to, aby galicijský jazyk převažoval v galicijském školství nad kastilštinou.

Doposud asi největšího zaznamenaného úspěchu v galicijské vzdělávacím systému dosáhl Dekret z roku 2007 (*O Decreto 124/2007*)³⁷, který stanovuje dva hlavní předpoklady díky kterým se začíná objevovat téměř absolutní převaha galicijštiny nad kastilštinou:

- Minimálně 50% výuky předmětů bude probíhat v galicijštině a maximálně 50% výuky předmětů bude probíhat v kastilštině.

³⁶ Vlastní překlad celého článku 5 z galicijské autonomní Ústavy:

- a) Vlastním jazykem Galicie je galicijský jazyk.
- b) Galicijský a kastilský jazyk jsou oficiálními jazyky Galicie a všichni mají právo je znát a používat.
- c) Galicijští veřejní činitelé zaručují oficiální používání obou dvou jazyků a zaručují stálé rozvíjení se galicijského jazyka ve všech oblastech běžného života. Veřejní činitelé také zaručují prostředky pomocí, kterých je usnadněno poznání galicijského jazyka.
- d) Nikdo nemůže být diskriminován kvůli jazyku.

³⁷ Úplně znění Dekretu je k dispozici v elektronické podobě na:

http://www.tangallegocomoelgalego.es/index.php?option=com_content&task=view&id=25&Itemid=46, [8.listopadu 2008].

- Jednotlivé vzdělávací instituce však mají možnost rozhodnout si zda chtějí, aby všechny předměty probíhaly pouze v galicijštině, s výjimkou literatury a jazyka kastilského (*la lengua y literatura castellanas*), který musí být vždy vyučován pouze v kastilštině. Není zde ovšem možnost, že by všechny předměty byly vyučovány v kastilštině s výjimkou literatury a jazyka galicijského (*a lingua e literatura galegas*).

V následujících tabulkách uvádím, které předměty se mohou vyučovat pouze v galicijštině či kastilštině a u kterých naopak je možnost výběru mezi kastilštinou a galicijštinou:

Tabulka č.1: A. Základní školy (*educación primaria*):³⁸

Pouze v galicijštině	V galicijštině nebo kastilštině	Pouze v kastilštině
Galicijský jazyk a literatura	Tělesná výchova	Kastilský jazyk a literatura
Conocimiento del medio ³⁹	Výtvarná výchova	
Matematika	Náboženství/předmět nahrazující náboženství	Anglický jazyk (u kterého je ovšem vždy možnost výběru výuky buď v kastilštině nebo galicijštině nebo přímo v angličtině)
Educación p.la ciudadanía ⁴⁰		

³⁸ Tabulka převzata z:

http://www.galiciabilingue.es/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=63&Itemid=124, [8.listopadu 2008].

³⁹ Předmět, který v České republice neexistuje a překládal by se jako „Přírodní a společenské vědy“. Na španělských základních školách je to tedy jeden předmět, ale na středních školách se již tento předmět rozděluje na dva rozdílné předměty. Na Přírodní vědy a na Společenské vědy.

⁴⁰ Nový předmět, který byl do školních osnov zahrnut v roce 2007. Jeden z možných překladů do češtiny by mohl být „Výchova k občanství“.

Tabulka č. 2: B. Střední školy (*educación secundaria*):⁴¹

Pouze v galicijštině	V galicijštině nebo kastilštině	Pouze v kastilštině
Přírodní vědy	Tělesná výchova	Kastilský jazyk a literatura
Geologie	Výtvarná výchova	
Biologie	Hudební výchova	
Fyzika	Náboženství /předmět nahrazující náboženství	Anglický jazyk/Francouzský jazyk (možnost výuky buď v kastilštině nebo galicijštině nebo přímo v jazyce francouzském či anglickém)
Chemie		
Matematika	Technologie	
Společenské vědy		
Zeměpis a dějepis	Klasická kultura	
Educación p. la ciudadanía		

Na vyšších odborných školách (*formación profesional*) je kladen důraz především na to, aby výuka odborných předmětů probíhala pouze v galicijštině. Týká se to především takových vyšších odborných škol, které se zaměřují na vzdělání budoucích zaměstnanců státní (galicijské) sféry. Jedná se zde o to, aby student měl přehled o veškeré odborné terminologie pouze v galicijštině a tím pádem byl připraven na svou budoucí práci ve státních institucích.

7.2. Negativní dopady v důsledku prosazování galicijského jazyka

Podle hnutí *Galicía Bilingüe* (Bilingvní Galicie)⁴², které prosazuje používání obou oficiálních jazyků, tedy jak galicijštiny, tak kastilštiny, má upřednostňování galicištiny za následek to, že mnohým mladým lidem se tím komplikuje běžný život, jelikož značné množství mladých lidí studuje, ale zároveň také pracuje a musí tedy rozlišovat jazyk, kterým mluví v zaměstnání a jazyk, kterým musí mluvit ve škole.

Co se týče výuky na vyšších odborných školách, zde se též objevuje problém, jelikož výuka odborných předmětů probíhá pouze v galicijštině, čímž jsou mladí lidé diskriminováni; když by například chtěli odejít z Galicie a hledat si uplatnění ve svém oboru v jiné části Španělska, kde se galicijština nepoužívá, nastal by pro ně nemalý

⁴¹ Tabulka převzata z:

http://www.galiciabilingue.es/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=63&Itemid=124, [9. listopadu 2008].

⁴² Vlastní překlad termínu.

problém, jelikož by znali odbornou terminologie pouze v galicijštině, ale nikoliv pak v kastilštině.

V neposlední řadě uvádí hnutí *Galicie Bilingüe* problém, který se objevuje ve spojitosti s emigranty. Ve většině případů se jedná o imigranty ze států Střední a Jižní Ameriky, kteří přicházejí do Galicie, aby zde našli lepší životní podmínky. Ovšem imigranti, kteří nemluví galicijsky, jsou eliminováni z výběru na funkce ve státních institucích a firmách. Ve vzdělání také nastává problém, protože imigranti se bojí chodit do školy právě z důvodu toho, že nerozumí galicijštině. Strach jim ovšem uzavírá cestu k dosažení dobrého vzdělání a tím pádem i k tomu, aby v budoucnu našli dobré pracovní uplatnění.⁴³

Kapitola číslo 8 bude věnována galicijské demografii a skutečnému využití galicijského jazyka.

8. ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE A SKUTEČNÉ VYUŽITÍ GALICIJŠTINY PODLE JEDNOTLIVÝCH VĚKOVÝCH SKUPIN

V první podkapitole bude zmíněn celkový počet obyvatelstva a emigrace galicijského obyvatelstva do jiných zemí. Druhá podkapitola je zaměřená na rozmístění obyvatelstva. V podkapitole třetí zmiňuji základní galicijské demografické údaje a v podkapitole čtvrté se soustřeďuji na skutečné využití galicijského jazyka v závislosti na jednotlivých věkových skupinách.

8.1. Celkový počet galicijského obyvatelstva

V rámci Galicie lze pozorovat velké rozdíly, co se zabydlení území týče. Nejvíce obyvatel žije na pobřeží, nejméně pak ve vnitrozemí Galicie. Podle sčítání obyvatel v roce 2001 měla Galicie 2 587 407 obyvatel. Mimo tohoto údaje se ale ještě počítá s tím, že více než tři milióny galicijského obyvatelstva žije buď v jiných částech Španělska, než je Galicie, nebo v Latinské Americe, kam mnoho obyvatel emigrovalo.

⁴³ Informace čerpány z:

http://www.galiciabilingue.es/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=63&Itemid=124, [9.listopadu 2008].

Galicijské obyvatelstvo ale neemigrovalo pouze do zemí Latinské Ameriky, ale i do jiných evropských zemí jako např. Velká Británie, Francie či Německo.

8.2. Rozvržení obyvatelstva

Galicie je pátou nejvíce zabydlenou autonomní oblastí v rámci Španělska. Hustota zalidnění je 93,6 obyvatel/ km².⁴⁴

Nejvíce obyvatel je, jak již bylo řečeno, na pobřeží Galicie. Jedná se o oblasti *Rías Baixas*, města A Coruña a Ferrol a jejich bezprostřední okolí. Nejvíce zabydleným galicijským městem je přístav Vigo, kde je soustředěno více než 300 000 obyvatel.

Nejméně obyvatel je soustředěno ve vnitrozemí Galicie a to z důvodu nedostatku práce v těchto oblastech.

8.3. Základní demografické údaje

Podle průzkumu provedeného v roce 2006 byla hrubá míra porodnosti v Galicii 7,9 živě narozených/1000 obyvatel, zatímco ukazatel v témže roce pro celé Španělsko byl 11,0 živě narozených/1000 obyvatel. Hrubá míra úmrtnosti v roce 2006 byla v Galicii 10,8 zemřelých/1000 obyvatel, zatímco pro území celého Španělska to bylo 8,4 zemřelých/1000 obyvatel.⁴⁵

Podle údajů zpracovaných v roce 2005 byla naděje na dožití 80,4 let pro galicijské obyvatelstvo, v rámci celého Španělska to bylo 80,2 let. Ukazatel naděje na dožití pro mužské pohlaví dosahoval v Galicii 76,8 let (Španělsko 77,0 let). Ukazatel naděje na dožití pro ženské pohlaví udával 80,4 let v Galicii a 80,2 let v rámci celého Španělska.⁴⁶

8.4. Využití galicijského jazyka podle jednotlivých věkových skupin

V následující tabulce uvádím jednotlivé věkové skupiny v závislosti na využití galicijského jazyka:⁴⁷

⁴⁴ Informace převzaty z: <http://www.ine.es/>, Instituto nacional de estadística, [12.listopadu 2008].

⁴⁵ Informace převzaty z: <http://www.ine.es/>, Instituto nacional de estadística, [11.listopadu 2008].

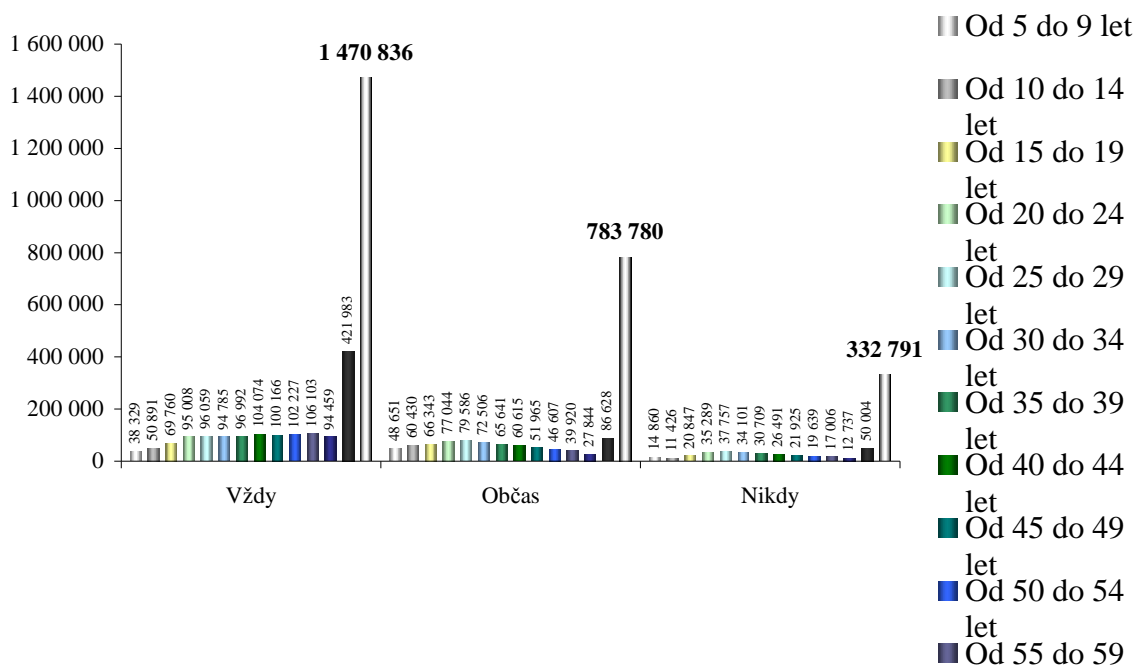
⁴⁶ Informace převzaty z: <http://www.ine.es/>, Instituto nacional de estadística, [11.listopadu 2008].

⁴⁷ Údaje převzaty z: <http://www.consellodacultura.org/arquivos/cdsg/>, [15.dubna 2008].
<http://www.ine.es/>, Instituto nacional de estadística, [15.dubna 2008].

Tabulka č.3: Využití galicijštiny jednotlivými věkovými skupinami:

Věková skupina	Vždy	Občas	Nikdy
Od 5 do 9 let	38 329	48 651	14 860
Od 10 do 14 let	50 891	60 430	11 426
Od 15 do 19 let	69 760	66 343	20 847
Od 20 do 24 let	95 008	77 044	35 289
Od 25 do 29 let	96 059	79 586	37 757
Od 30 do 34 let	94 785	72 506	34 101
Od 35 do 39 let	96 992	65 641	30 709
Od 40 do 44 let	104 074	60 615	26 491
Od 45 do 49 let	100 166	51 965	21 925
Od 50 do 54 let	102 227	46 607	19 639
Od 55 do 59 let	106 103	39 920	17 006
Od 60 do 64 let	94 459	27 844	12 737
Více než 65 let	421 983	86 628	50 004
Celkem	1 470 836	783 780	332 791

Graf č.1: Využití galicijštiny v závislosti na jednotlivých věkových skupinách:

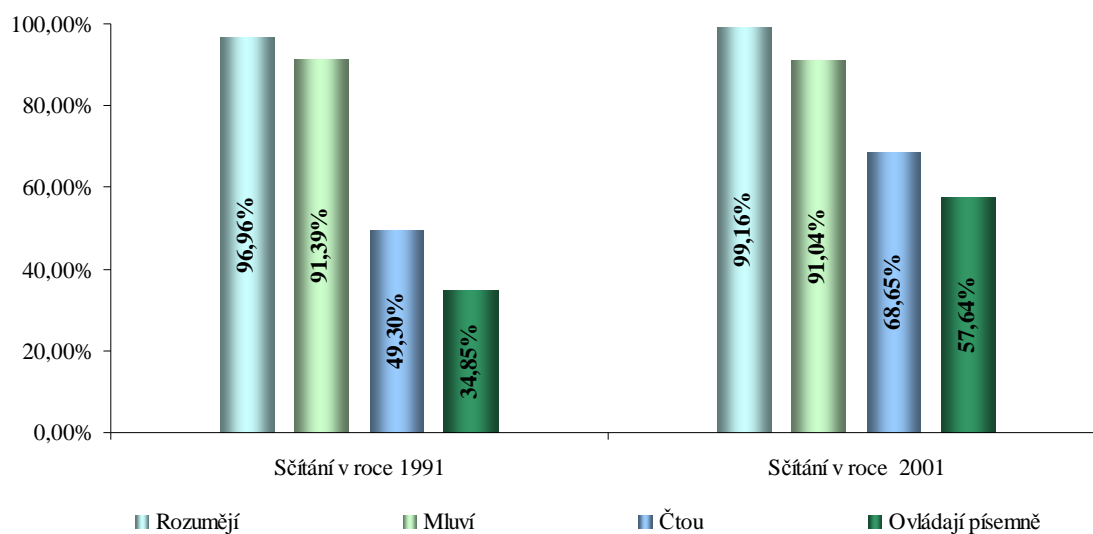

V následující tabulce můžeme pozorovat neustále se zvyšující zájem o galicijštinu:⁴⁸

Tabulka č.4: Neustále se zvyšující počet lidí, kteří používají galicijštinu:

Datum	Rozumějí	Mluví	Čtou	Ovládají písemně
Sčítání v roce 1991	96,96%	91,39%	49,30%	34,85%
Sčítání v roce 2001	99,16%	91,04%	68,65%	57,64%

Graf č.2: Zvyšující se počet lidí, kteří používají galicijštinu:

V roce 2001 byl proveden průzkum používání galicijštiny podle věkových skupin. Z výsledků průzkumu, uvedených v tabulce č.3 a grafu č.1 vyplývá, že mladí lidé, především ve věku od 25-29 let, galicijštinu téměř nepoužívají a naopak lidé starší, především ve věku od 55-59, galicijštinu používají téměř vždy. Podle těchto výsledků by

⁴⁸ Tabulka převzata z: <http://www.ige.eu/web/index.jsp?paxina=001&idioma=gl>, Instituto galego da estadística, [27.dubna 2008].

se dalo čekat, že galicijština bude upadat, nicméně podle tabulky č.4 a grafu č.2 je patrné, že od roku 1991 do roku 2001 vzrostl počet lidí používajících galicijštinu.

9. NEJVÝZNAMNĚJŠÍ POLITICKÉ STRANY V GALICII A JEJICH POSTOJE KE GALICIJŠTINĚ

Tato kapitola bude věnována galicijským politickým stranám ve spojitosti s galicijštinou.

První podkapitola představí nejdůležitější politické strany v Galicii. V druhé podkapitole se zaměřím na první dvě nejmocnější a nejdůležitější strany, třetí podkapitola bude věnována nejradikálnější galicijské straně a jejím myšlenkám a ideám. V podkapitole čtvrté bude vymezena strana, která se nehlasí ani k levici, ale ani k pravici, strana, která se hlásí k pokroku.

9.1. Vymezení nejdůležitějších politických stran v Galicii

V Galicii existuje mnoho politických stran a celků, ale za ty nejdůležitější lze zcela určitě považovat *Partido Socialista Obrero Español* (PSOE), což je španělská levicová strana, a pravicová strana *Partido Popular* (PP). Obě jmenované strany jsou nejsilnějšími politickými celky v rámci celého Španělska.

Na území Galicie zaujímá velmi důležitou roli strana *Bloque Nacionalista Galego* (BNG), což je galicijská politická strana hlásící se ke galicijskému nacionalismu (*nacionalismo galego*).

Jako poslední důležitou politickou stranu na území Galicie bych označila stranu, která se nehlasí ani k pravici, ale ani k levici; jedná se o stranu *Unión Progreso y Democracia* (UpyD, nebo jenom UPD).

9.2. Partido Socialista Obrero Español a Partido Popular a jejich postoj ke galicijštině

Oba tyto politické celky mají ve svých volebních programech zahrnut problém kooficiálních jazyků na území Španělska. Prosazují myšlenku toho, že všechny kooficiální jazyky jsou si rovny a že by žádný z nich neměl být žádným způsobem utiskován. Dojde-li ovšem k tomu, že jeden z kooficiálních jazyků bude prosazován před

kastilštinou, jsou obě tyto strany toho názoru, že kastilština je nadřazeným jazykem všem ostatním kooficiálním jazykům na celém území Španělska a španělské obyvatelstvo tento fakt musí respektovat.⁴⁹

Na území Galicie podporují obě strany tzv. *galleguismo* (galicismus).⁵⁰ Jedná se o nejrůznější kulturní akce, kde se objevují typické prvky z galicijské kultury a zvyků, jí se typická galicijská jídla, jazykem používaným při těchto akcích bývá výhradně galicijština.

9.3. Bloque Nacionalista Galego a galicijština

Bloque Nacionalista Galego je galicijská politická strana hlásící se ke galicijskému nacionalismu. Galicijský nacionalismus vyznává dvě základní ideologie:⁵¹

- 1) Autonomie jednotlivých území a vyhlášení konfederace na území Španělska.
- 2) Úplné zaniknutí španělského království a vyhlášení a vznik nových států.

Příznivci galicijského nacionalismu se rozdělují na umírněné a radikální, přičemž stoupenec radikální větve jsou nekompromisní a téměř extremističtí. Radikální stoupenec dokonce požadovali i to, aby všichni lékaři v Galicii používali pouze galicijštinu a to bez ohledu na to, jestli lékař pochází z Galicie nebo ne.⁵²

Bloque Nacionalista Galego se snaží o prosazení galicijštiny takovým způsobem, že usilují o to, aby galicijština byla na území Galicie upřednostňována před kastilštinou, s čímž samozřejmě nesouhlasí dvě nejmocnější politické strany v zemi: *Partido Socialista Obrero Español* a *Partido Popular*. 12. června 2008 obě strany naposledy zamítly a označily za nepřipustný již několikátý návrh strany *Bloque Nacionalista Galego*, kde strana vznáší požadavek na uznání galicijštiny před kastilštinou.⁵³

⁴⁹ Informace převzaty z:

www.psdeg-psoe.org, oficiální stránky PSOE v Galicii, [16.listopadu 2008].

www.pp.es, oficiální stránky PP, [16.listopadu 2008].

⁵⁰ Vlastní překlad termínu.

⁵¹ Informace převzaty z: <http://www.matices.de/18/18sgalle.htm>, [16.listopadu 2008].

⁵² Informace převzaty z: http://www.lavozdegalicia.es/galicia/2008/08/09/0003_7047423.htm, [16.listopadu 2008].

⁵³ Informace převzaty z:

www.bng-galiza.org, oficiální stránky BNG, [15.listopadu 2008].

http://www.farodevigo.es/secciones/noticia.jsp?pRef=2008061200_4_233203_Galicia-PSOE-rechazan-considerar-gallego-idioma-oficial-preferente, [15.listopadu 2008].

9.4. Unión Progreso y Democracia a galicijština

Unión Progreso y Democracia je politická strana, která vznikla v roce 2007. Nehlásí se ani k pravici, ale ani k levici. Jsou toho názoru, že oni nepotřebují být levice či pravice k tomu, aby dosáhli pokroku a uspokojujících výsledků.⁵⁴

Galicijštinu vnímají jako kooficiální jazyk a tvrdí, že každý občan má právo na volbu. Záleží tedy na každém jednotlivci, jestli se rozhodne používat galicijštinu nebo kastlištinu.⁵⁵

10. EVROPSKÁ UNIE A GALICIJSKÝ JAZYK

Desátá kapitola je rozdělena na pět podkapitol. V první podkapitole jsou vyjmenovány všechny oficiální jazyky a s nimi související problém. V podkapitole druhé jsou vyčleněny cíle Evropské Unie. Třetí kapitola je vymezena minoritním jazykům Evropské Unie. Čtvrtá podkapitola je věnována snaze španělské vlády o uznání španělských minoritních jazyků za oficiální jazyky Evropské Unie. V páté podkapitole zmiňují proces schvalování oficiálních jazyků Evropské Unie.

10.1. Oficiální jazyky Evropské Unie

Evropská Unie ve všech svých institucích a úřadech počítá se 23 oficiálními jazyky, které by si měly být naprosto rovné. Jsou jimi: angličtina, bulharština, čeština, dánština, estonština, finština, francouzština, irština, italština, litevština, lotyština, maďarština, maltština, němčina, nizozemština, polština, portugalská, rumunština, řečtina, slovenština, slovinština, španělština, švédština.⁵⁶

Mezi těmito 23 oficiálními jazyky dochází k určité nevyrovnanosti, kdy jeden jazyk převažuje nad druhým. Oficiální jazyky Evropské Unie jsou tedy rozděleny do dvou skupin. První skupinu tvoří jazyky, které se používají při jednáních Evropské Unie a do kterých jsou prvotně vyhotovovány oficiální dokumenty, a druhou skupinu tvoří zbytek jazyků.

⁵⁴ Informace převzaty z: http://www.upyd.es/web_medida/plantilla_general/contenedor.jsp?seccion=42, oficiální stránky UPyD, [14. listopadu 2008].

⁵⁵ Informace převzaty z: http://www.upyd.es/web_medida/plantilla_general/secciones/plantilla.jsp?seccion=114¬icia=6129, oficiální stránky UPyD, [14. listopadu 2008].

⁵⁶ Informace převzaty z: http://europa.eu/index_cs.htm, [12. dubna 2008].

V Evropské komisi, konkrétně ve Sdružení komisařů jsou používány pouze tři jazyky: německý, francouzský a anglický. Tyto tři jazyky bývají také označovány za jazyky „pracovní“ v Evropské Unii. I přes preferenci těchto tří jazyků musí být veškeré dokumenty vydané Evropskou Unií vyhotoveny ve všech 23 oficiálních jazycích.

Evropská Unie sice čítá 23 oficiálních jazyků, ale napočítali bychom mnohem více jazyků, kterými se mluví na území států Evropské Unie, neboť v mnohých státech existují i jazyky kooficiální.⁵⁷

10.2. Cíle Evropské Unie

Jedním z hlavních cílů politiky Evropské Unie je dosáhnout toho, aby každý Evropan patřící do Evropské Unie hovořil kromě svého rodného jazyka ještě minimálně dvěma dalšími jazyky Evropské Unie, čímž by se měla zlepšit nejen komunikace mezi obyvateli členských států, ale i vzájemné vnímání a respektování rozdílných kultur a zvyků jednotlivých států.

Již nyní existují v mnohých státech nejrůznější programy pro mladé lidi, které umožňují přijít do přímého styku s cizím jazykem a kulturou. Jedná se především o výměnné programy, a to ať již pro studenty či pro samotné vyučující cizích jazyků, kteří se tak mají možnost obohatit o mnohé zkušenosti, které pak mohou přenášet přímo na své žáky.⁵⁸

10.3. Minoritní jazyky v Evropské Unii

Vedle 23 oficiálních jazyků Evropské Unie existuje ještě mnoho jazyků, které se používají v zemích Evropské Unie, ale nejsou řazeny do oficiálních jazyků Evropské Unie. Jedná se o tzv. minoritní jazyky, které jsou prozatím nazývány „jazyky neviditelnými“ pro Evropskou Unii.

V dnešní době existuje okolo 400 milionů lidí, kteří minoritní neboli regionální jazyky používají. Minoritní jazyky vznikají uvnitř států, jejichž oficiální nebo-li primární jazyk již patří mezi 23 oficiálních jazyků.

Minoritní jazyky se také mohou stát oficiálním jazykem Evropské Unie, ale jen pod podmínkou, že oficiální (primární) jazyk daného státu již je jedním z oficiálních

⁵⁷ Informace převzaty z: <http://europa.eu/languages/cs/home>, [14.dubna 2008].

⁵⁸ Informace převzaty z: http://europa.eu/index_cs.htm, [14.dubna 2008].

jazyků Evropské Unie. Není možné žádat o uznání minoritního jazyka jako jednoho z jazyků Evropské Unie, pokud oficiální (primární) jazyk daného státu není jedním ze 23 oficiálních jazyků Evropské Unie. Uznáváním minoritních jazyků jako oficiálními v Evropské Unii by pak mohlo docházet k tomu, že jeden stát by měl v Evropské Unii své dva oficiální jazyky.

Minoritními jazyky mnohdy hovoří mnohem více lidí než oficiálními jazyky Evropské Unie. Například maltštinou hovoří pouze 300 000 osob, zatímco katalánštinou, která je jazykem minoritním, hovoří až 7 milionů lidí. Do skupiny minoritních jazyků v Evropě patří například tyto jazyky: katalánština, galicijština, gaelština, sardinština, baskičtina, welština, bretaňština či korsičtina.⁵⁹

10.4. Návrh na uznání španělských minoritních jazyků

V roce 2004 zažádala poprvé španělská vláda Evropskou Unii o uznání svých kooficiálních jazyků (baskičtiny, katalánštiny a galicijštiny) jako dalších oficiálních jazyků Evropské Unie. Evropská Unie zprvu tomuto požadavku vůbec nevěnovala pozornost a zamítla ho. Španělská vláda se však nevzdávala a několikrát požadavek opakovala.⁶⁰

Po dlouhých diskusích a neustálém tlaku ze strany španělské vlády přesto Evropská Unie rozhodla neuznat tyto tři jazyky jako další oficiální jazyky Evropské Unie. Nebylo dosaženo toho, aby byly kooficiální jazyky uznány oficiálními jazyky Evropské Unie, ale i přesto byl zaznamenán jistý úspěch. V prosinci roku 2005 Evropská Unie uznala následující:⁶¹

- a) Katalánština, galicijština a baskičtina se mohou používat při ústním komunikaci s evropskými institucemi. Tyto ovšem musí být předem upozorněny.

⁵⁹ Informace převzaty z: <http://lalengua.info/2007/01/hay-ventajas-en-usar-una-lengua-minoritaria/>, [14.dubna 2008].

⁶⁰ Informace čerpány z: <http://www.amesanl.org/index.asp>, [8.dubna 2008].

⁶¹ Informace převzaty z: http://www.datamex.com.py/guarani/opambae_rei/tembihai/moles_ue_aprueba_uso_catalan.html, [10.dubna 2008].
http://ec.europa.eu/commission_barroso/orban/news/docs/press_release/070223_memo_07_76/070223_memo_07_76_cs.pdf, [16.listopadu 2008].
<http://www.caib.es/conselleries/educacio/dgpoling/user/catalaeuropa/castella/castella7.pdf>, [10.dubna 2008].

- b) Obyvatelé se mohou pomocí katalánštiny, galicijštiny a baskičtiny písemně obracet na evropské instituce. Nejedná se však o kontakt přímý, jelikož dokument sepsaný v jednom ze tří kooficiálních jazyků bude nejprve přeložen do jednoho z oficiálních jazyků Evropské Unie a až poté bude zaslán příslušné instituci.
- c) Do katalánštiny, galicijštiny a baskičtiny budou překládány všechny evropské zákony a nařízení vydané Evropskou Unií; stále však bude nad těmito jazyky převládat kastilština.

10.5. Schvalování nových oficiálních jazyků Evropské Unie

K tomu, aby došlo ke schválení dalšího oficiálního jazyka Evropské Unie, je vždy zapotřebí, aby hlasovalo minimálně 25 členských států „ve prospěch“. Tento proces je vždy velmi složitý, protože mnoho států (například Francie, Řecko či Lotyšsko) má velmi negativní postoj k uznávání minoritních jazyků za jazyky oficiální pro Evropskou Unii. Jako důvod je udáváno, že již teď je situace dost komplikovaná a kdyby se stále uznávaly další jazyky, tak by situace přerostla v neúnosnou.⁶²

Na druhou stranu je třeba zmínit, že Evropská Unii neustále vyzdvihuje fakt, že jejím cílem je sjednotit Evropu a sblížit kultury jednotlivých zemí. Ovšem zamítnutí požadavku na uznání kooficiálních jazyků, který vznesla španělská vláda, je špatným příkladem. Byla zde možnost přiblížit se občanům a komunikovat s nimi v jejich rodném jazyce.

⁶² Informace převzaty z: http://ec.europa.eu/commission_barroso/orban/docs/EAC_C5_rapport_intello_290108_CS.pdf, [13.dubna 2008].

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat jazykovou politiku Galicie, autonomní oblasti ve Španělsku, zejména ke vztahu k Evropské Unii, a postavení galicijštiny, kooficiálního jazyka v Galicii. Nejprve však bylo třeba popsat současnou jazykovou situaci v celém Španělsku a stručně představit Galicii, jakožto jednu ze sedmnácti autonomních oblastí Španělska. Při zpracovávání této práce mě překvapil nedostatek informací o Galicii v českých publikacích. V rámci některých kapitol jsem tedy musela vycházet z vlastních poznatků, které jsem získala během studijního pobytu v téže oblasti, a údajů uvedených na oficiálních galicijských webových stránkách.

Během zpracovávání informací a podkladů pro tuto práci jsem zjistila, že galicijský jazyk má velice bohatou historii a že v souvislosti s galicijštinou se dodnes setkáváme s problémem, který vznikl již ve středověku; prosté obyvatelstvo je rozděleno do dvou skupin, kdy jedni podporují autonomii galicijštiny a druhí začlenění galicijštiny společně s portugalštinou. Všichni ovšem musí respektovat Galicijskou autonomní Ústavu z roku 1981 (*O Estatuto de Autonomía de Galicia, 6 de abril de 1981*) a s ní spojený Dekret z roku 1982 (*Decreto 173/1982, 17 de noviembre*) a Zákon o jazykové normě z roku 1983 (*Ley 3/1983, de 15 de junio*).

Při zpracovávání kapitoly o galicijském školství a s ním spojeném sporu mezi kastilštinou a galicijštinou jsem zjistila, že v roce 2007 byl vydán určující Dekret (*Decreto 124/2007*), který na straně jedné podporuje rozvoj galicijštiny, ale na straně druhé znevýhodňuje spoustu mladých lidí, kteří by pak měli malou šanci na profesionální uplatnění za hranicemi Galicie. Dekret určuje, že minimálně 50% veškerých předmětů musí být vyučováno pouze v galicijštině a v kastilštině musí být povinně vyučován pouze předmět Španělský jazyk a literatura (*la lengua y literatura castellanas*), přičemž všechny odborné předměty musí být vyučovány výhradně v galicijštině a tím dochází ke znevýhodňování mladých lidí, kteří by tak odbornou terminologii znali pouze v galicijštině a v případě uplatnění se mimo území Galicie by jejich šance značně klesaly.

V kapitole rozebírající galicijskou demografii jsem si sestavila tabulku jednotlivých věkových skupin v závislosti na využití galicijského jazyka a z tabulky

vytvořila graf, ze kterého jsem následovně sledovala, která věková skupina používá výhradně galicijštinu, a která naopak galicijštinu nepoužívá nikdy. Ze sledovaných údajů jsem zjistila, že galicijštinu používá nejvíce osob ve věku od 55-59 let, největší zastoupení lidí, kteří nikdy nepoužívají galicijštinu najdeme ve věkové skupině 25-29 let.

V jedné z posledních kapitol jsem zjišťovala postoj nejvýznamnějších galicijských politických stran ke galicijštině. Ačkoliv téměř všechny politické strany mají ve svých volebních programech zmíněn problém kooficiálních jazyků, tak podle samotného galicijského obyvatelstva je zcela jedno, jestli vládne levicová strana nebo strana pravicová, protože situace se nijak výrazně nezmění. Velká změna by nastala pouze v případě, kdyby v Galicii začala vládnout velice radikální strana *Bloque Nacionalista Galego*, jejímž hlavním cílem je přeměna galicijštiny z kooficiálního jazyka na jazyk oficiální.

V poslední části jsem se zaměřila na Evropskou Unii a její postoj ke galicijskému jazyku. Zpracováním této kapitoly jsem došla k závěru, že Španělsko své tři kooficiální jazyky chápe jako jazyky, které by se zcela mohly vyrovnat takovým světovým jazykům jako je například angličtina. Jinak si neumím vysvětlit opětovné podávání žádosti na uznání všech španělských kooficiálních jazyků, jazyky oficiálními Evropské Unie.

RESUMEN

La presente tesis trata sobre uno de los idiomas oficiales de España; del idioma gallego. El objetivo de esta tesis es analizar la lengua gallega como la lengua cooficial de España y luego centrarse en la posición cultural y social de la lengua gallega. Uno de los objetivos es también analizar la situación dentro de la Unión Europea, es decir que postura tiene la Unión Europea hacia la lengua gallega.

La elección del tema se debe a la estancia de la autora en la región de Galicia, concretamente en Vigo.

Hoy en día la situación lingüística en España es bastante complicada y existen muchas discusiones sobre este tema no sólo entre los que se dedican a las normas lingüísticas, sino también entre la gente fuera del ámbito lingüístico. En España existe un idioma oficial que es el castellano pero aparte también existen tres lenguas cooficiales, que son el catalán, el vasco y el gallego. La existencia de los tres idiomas cooficiales muchas veces trae problemas que no están a favor de la posición de España en la Unión Europea.

La presente tesis se divide en diez capítulos y cada capítulo tiene dos o más subcapítulos.

El primer capítulo trata de la situación actual lingüística en España. Se mencionan los tres idiomas cooficiales de España, muy en breve está mencionada la historia de estos idiomas pero lo más importante de este capítulo son las cifras que puso la autora. Se trata de las cifras concretas en cuánto se refiere al uso ordinario de cada uno de los idiomas cooficiales. Según la observación de las cifras concretas es evidente que el idioma más utilizado entre la gente es el castellano pero no sólo en las regiones donde se habla sólo el castellano sino también en las regiones donde existe otro idioma oficial.

El segundo capítulo empieza con la introducción y muy breves datos sobre una de las regiones autónomas de España; de Galicia. La autora describe las fronteras geográficas de Galicia y después se dedica a la división administrativa de Galicia. Están descritas las cuatro provincias que forman Galicia, se menciona que a pesar de que Santiago de Compostela es la capital de Galicia, la ciudad más grande es Vigo que se encuentra en la provincia de Pontevedra. Toda la economía de Galicia se basa en la pesca.

El siguiente capítulo presenta la introducción a la lengua gallega. La lengua gallega fue promulgada junto con el castellano por la Constitución española en el año 1978 (artículo 3.2). La lengua gallega también fue promulgada por la Constitución autónoma de Galicia en el año 1981 (artículo 5). En este capítulo también se menciona que el idioma gallego no se utiliza sólo en Galicia sino también en algunas ciudades en Extremadura. Se menciona que el gallego tiene diferencias internas porque se notan diferencias entre el gallego utilizado en la provincia de Lugo y entre el gallego utilizado en la provincia de Pontevedra. El gallego proviene del gallego-portugués y una de las primeras obras más famosas son “Cantigas de Santa María”, escrita en gallego-portugués por el rey Alfonso X el Sabio. Los siglos XVI-XVIII fueron los siglos oscuros para el gallego. A finales del siglo XIX empieza el resurgimiento, cuando la lengua gallega se transforma en la lengua literaria.

El capítulo cuarto describe el desarrollo del idioma gallego en los siglos XX y XXI. El punto muy importante para el gallego fue el año 1906 cuando fue fundada la Real Academia Galega, que es la institución que se dedica al gallego y su uso correcto. La Guerra Civil trajo muchos problemas para todas las lenguas cooficiales y el desarrollo de estas lenguas era imposible porque todo estaba bajo el control de Franco y su dictadura. En el año 1960 la situación mejoró y el gallego podía empezar a desarrollarse sin control ninguno. Empezó a celebrarse el Día de las letras gallegas, en las universidades aparecieron las facultades dedicadas sólo a la lengua y literatura gallega. En el año 1983 fue promulgada la Ley de Normalización Lingüística, por la cual se empezó a utilizar el gallego en la administración, cultura y educación. En el año 1985 aparece la primera televisión gallega. Según la investigación hecha en el año 2007, el uso de gallego no crece tanto como debería crecer y las cifras son alarmantes sobre todo en las ciudades grandes donde domina el castellano.

Capítulo quinto se dedica al problema entre los que apoyan la autonomía de gallego y entre los que apoyan la incorporación del gallego al portugués. En este capítulo se mencionan los grupos y movimientos que se dedican a este problema. Los dos grupos tienen sus argumentos pero éstos nunca los presentan a la población y por eso la población ocupa las posturas que unos creen que el gallego y el portugués son dos idiomas diferentes, mientras otros creen que son dos dialectos que provienen del mismo idioma.

El capítulo sexto menciona la Constitución Autónoma de Galicia (O Estatuto de Autonomía de Galicia) del año 1981, concretamente el artículo 5 dónde se especifican los derechos para poder utilizar el gallego. La lengua gallega y su uso no se especifican sólo en la Constitución sino también en ciertos decretos y leyes, por ejemplo, en el Decreto del año 1982 (Decreto 173/1982, 17 de noviembre) dónde se describen los usos concretos de la lengua gallega. En uno de los subcapítulos se analiza cuánta gente entiende, habla, escribe y lee mediante la lengua gallega. Según el análisis, el gallego cada año lo utiliza más gente. Aunque las diferencias no sean tan grandes y visibles, es muy importante que el uso de gallego crezca.

El capítulo séptimo está dedicado a la educación en Galicia y las normas del uso del castellano y del gallego. Para la educación en Galicia fue muy importante el Decreto del año 2007 (O Decreto 124/2007) por el cual se estableció que como mínimo 50% de las clases se van a dar en gallego y dependerá de cada institución si elige la posibilidad de dar todas las clases en gallego. La única asignatura que tiene que impartirse en castellano es La lengua y literatura castellanas.

El siguiente capítulo se ocupa de la demografía de Galicia. Se mencionan los datos básicos, pero sobre todo está mencionado el análisis entre la gente que utiliza el gallego siempre, nunca o solo de vez en cuando. En el gráfico se puede observar que el gallego lo utilizan siempre, en todas las ocasiones sobre todo las personas entre los 55-59 años. El gallego no se utiliza sobre todo entre las personas de 25 hasta 29 años.

El capítulo noveno está dedicado a los partidos políticos y sus posturas hacia el gallego. Se habla de los partidos más importantes en Galicia: el Partido Socialista Obrero Español (Psoe) y el Partido Popular (PP) son los partidos que apoyan galleguismo y no están contra las lenguas cooficiales. El partido Bloque Nacionalista Galego (BNG) es el partido que quiere transformar el gallego en la lengua oficial. El partido Unión Progreso y Democracia es el partido que apoya al gallego de forma que cada uno tiene derecho de elegir la lengua que va a utilizar.

El último capítulo está dedicado a la postura de la Unión Europea hacia la lengua gallega. La Unión Europea reconoce la lengua gallega como lengua minoritaria de la Unión Europea junto con otras lenguas. El gobierno español pidió varias veces el reconocimiento de sus lenguas cooficiales como lenguas oficiales de la Unión Europea pero la Unión Europea siempre rechazó. A pesar de este rechazo el gobierno español logró un éxito en el año 2005.

Para los primeros capítulos la autora trabajó con libros españoles y gallegos (el libro más utilizado era Alvarez Blanco, Rosario y Fernandez Rei, Francisco y Santamarina, Anton (Eds.), 2001, *A Lingua Galega (Vol.I): Historia e actualidade*, Consello Da Cultura Galega, Santiago de Compostela). En los últimos capítulos la autora ha trabajado con las informaciones obtenidas por internet ya que los temas son bastante actuales y aún no existe tanta documentación sobre estos temas. Las páginas más utilizadas han sido la página oficial del Instituto nacional de estadística y la página de la Xunta de Galicia. Para los capítulos de la Constitución, las leyes y los decretos la autora utilizó los documentos originales en forma digital.

RESUME

This thesis is about one of the official languages of Spain, the Galician language. The aim of this thesis is to analyze the Galician language as the co-official languages in Spain and then the focus on the cultural and social position of the Galician language. One objective is to analyze the situation within the European Union, namely that position has the European Union towards the Galician language.

The choice of theme is due to the author's stay in the region of Galicia, specifically in Vigo.

Today the language situation in Spain is quite complicated and there are many discussions on this topic not only among those who are dedicated to the language rules but also among ordinary people. Spain there in an official language that is the Castilian apart but also there is three co-official languages, which are Catalan, Basque and Galician. The existence of the three languages coofficial often brings problems that are not in favor of the position of Spain in the European Union.

This thesis is divided into ten chapters and each chapter has two or more subsections.

The first chapter deals with the current language in Spain. They are the three languages mentioned co-oficiales of Spain, are mentioned very briefly in the history of these languages, but more importantly in this chapter are the figures that put the author. These are the concrete figures on how much relates to the ordinary use of each language co-oficilaes. According to the observation of the figures it is clear that the language used among people is the Castilian but not only in the regions where they spoke only Castilian, but also in regions where there is another official language.

The second chapter begins with the introduction and very brief data on one of the autonomous regions of Spain, Galicia. The author describes the geographical boundaries of Galicia and then focuses on the administrative division of Galicia. They described the four provinces that form Galicia, mentions that although Santiago de Compostela is the capital of Galicia, the largest city is Vigo which is located in the province of Pontevedra. The entire economy of Galicia is based on fishing.

The next chapter presents the introduction to the Galician language. The Galician language was enacted along with Castilian by the Spanish Constitution in 1978

(Article 3.2). The Galician language apart was also passed by the Constitution independent of Galicia in 1981 (Article 5). The chapter also mentions that the Galician language is not used only in Galicia but also in some cities in Extremadura. It is mentioned that the differences between Galician is because it is noticeable differences between the Galician used in the province of Lugo and used in the Galician province Pontevedra. Galician comes from the Galician-Portuguese and one of the most famous works is "Cantigas de Santa Maria," written in Galician-Portuguese by King Alfonso X the Wise. XVI-XVIII centuries were the dark for the Galician. In the late nineteenth century began the resurgence when the Galician language becomes the language of literature.

The fourth chapter describes the development of the Galician language in the twentieth and twenty-first centuries. The important point for the Galician was 1906 when the Royal Academy Galega was founded which is the institution which is dedicated to the Galician and its correct use. The Civil War brought many problems for all co-official languages and the development of these languages was impossible because everything was under control of Franco and his dictatorship. In 1960 the situation improved and Galician could begin to develop without any control. He started Day of the letters of Galicia, in university appeared faculties devoted only to the Galician language and literature. The year 1983 was promulgate Act of Linguistic Normalization by which it began to use the Galician in the administration, culture and education. In the year 1985 is the first TV Galicia. According to research done by the year 2007 the use of Galician is not growing as much as it should grow and the figures are alarming, especially in big cities where dominates the Castilian.

Fifth chapter is devoted to the problem between those who support the autonomy of Galicia and among those who supported the incorporation of the Galician Portuguese. This chapter lists the groups and movements involved in this problem. The two groups have their arguments but they never presented to the people and that's why the people took the positions that some believe that Galician and Portuguese are two different languages and others believe are two dialects that come from the same language.

The sixth chapter develops the Constitution Autonomic of Galicia (O Statute of Autonomy of Galicia) for the year 1981, specifically Article 5 specifies where the rights to use the Galician. The Galician language and its use not only specified in the

Constitution but also in some decrees and laws. For example Decree of 1982 (Decree 173/1982, Nov. 17) be described where the specific uses of the Galician language. In one of the sub analyzes how many people understand, speak, write and read through the Galician language. According to the analysis Galician each year is used by more people. Although the differences are not so large and visible is very important that the use of Galician grow.

The seventh chapter is devoted to education in Galicia and the rules of the use of the Castilian and Galician. For education in Galicia was very important to the Decree of 2007 (O Decree 124/2007) by which it was established that at least 50% of the classes are going to give in Galician and depend on each institution if they elect to give all classes Galician. The only subject that has to be in Castilian is the Spanish language and literature.

The next chapter deals with the demographics of Galicia. Mentioned the basic data but everything is mentioned among the people who Analysis utilize Galician forever, never or only occasionally. According to the chart, one can see that Galician is always used in all occasions especially those between 55-59 years. The most part of the people who never used the Galician we can find in age group between 25-29 years.

The ninth chapter is devoted to political parties and their positions toward the Galician. There is talk of the most important in Galicia, Spanish Socialist Workers' Party "Partido Socialista Obrero Español"(PSOE) and "Partido Popular" (PP) are the parties that support "galleguismo" and are not against the co-official languages. The party Galician Nationalist Bloc (BNG) is the party that wants to transform the Galician in the official language. The Union Progress and Democracy party is the party that supports the Galician so that everyone has the right to choose the language to be used.

The last chapter is devoted to the position of the European Union towards the Galician language. The European Union recognizes the Galician language as a minority language of the European Union together with other languages. The Spanish government asked repeatedly recognition of their co-official languages as official languages of the European Union but always rejected the European Union. Despite this rejected the Spanish government achieved a success in 2005.

For first chapters the author worked with books and Spanish Galicia (the book was used Alvarez Blanco, Rosario y Fernandez Rei, Francisco y Santamarina, Anton (editors), 2001, *A Lingua Galega (Vol.I): Historia e actualidade*, Consello Da Cultura

Galega, Santiago de Compostela). In the final chapters the author has worked with the information obtained over the Internet because the topics are current and still not quite as much documentation exists on these issues. The pages have been used over the official website of the National Institute of Statistics and the site of the Galician regional government. For the chapters of the Constitution, laws and decrees the author used the original documents in digital form.

POUŽITÉ ZDROJE

1. Odborná literatura:

Lapesa Rafael. 1980. *Historia de la Lengua Española*. Madrid: Gredos.

García Mouton, Pilar, 2002. *Lenguas y dialectos de España*. Madrid: Arco-Libros.

Rafael Cano, 2005. *Historia de la lengua española*, Ariel Lingüística, Barcelona.

William J. Entwistle, 1969. *Las lenguas de España: castellano, catalán, vasco y gallego – portugués*, Madrid.

Damien Simonis, Fiona Adams, Susan Forsyth, John Noble, Miles Roddis, Elizabeth Swan, 2004. *Španělsko*, Svojtka & Co.

García García Óscar, Zbudilová Helena, (2004): *Introducción al mundo hispano: España*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra romanistiky, České Budějovice.

López Medina Javier, 2002, *Lenguas en contacto*, Arco libros, S.L., Madrid.

Chalupa Jiří, 2005. *Stručná historie států Španělsko*, Libri, Praha.

Alvarez Blanco, Rosario (Ed.) y Fernandez Rei, Francisco (Ed.) y Santamarina, Anton (Ed.), 2001. *A Lingua Galega (Vol.I): Historia e actualidade*, Consello Da Cultura Galega, Santiago de Compostela.

2. Legislativa:⁶³

Galicijská autonomní Ústava z roku 1981 (*O Estatuto de Autonomía de Galicia*):

http://narros.congreso.es/constitucion/estatutos/estatutos.jsp?com=73&tipo=2&ini=27&fin=38&ini_sub=1&fin_sub=1; tato verze je k dispozici v kastlištině

<http://xunta.es/estatuto>; tato verze je k dispozici pouze v galicijštině

Dekret z roku 2007 (*O Decreto 124/2007*):

[www.xunta.es/doc/Dog2004.nsf/5168f626b2ff46e041256644003720d2/.../\\$FILE/03600D001P006.PDF](http://www.xunta.es/doc/Dog2004.nsf/5168f626b2ff46e041256644003720d2/.../$FILE/03600D001P006.PDF)

Zákon o jazykové normě z roku 1983 (*Ley 3/1983, de 15 de junio*):

www.map.es/documentacion/politica_autonomica/Oficina_Lenguas_Oficiales/Documentacion/parrafo/05/.../Primer_informe.pdf

Zákon o vykonávání veřejných funkcí (*Lei de réxime local*):

<http://www.xunta.es/Dog/Dog1997.nsf/FichaContenido/A13A?OpenDocument>

Dekret z roku 1982 (*Decreto 173/1982, 17 de noviembre*):

[www.xunta.es/doc/Dog2004.nsf/5168f626b2ff46e041256644003720d2/.../\\$FILE/03600D001P006.PDF](http://www.xunta.es/doc/Dog2004.nsf/5168f626b2ff46e041256644003720d2/.../$FILE/03600D001P006.PDF)

3. Internetové zdroje:

<http://www.ine.es/>; Španělský národní statistický úřad

<http://www.xunta.es>; oficiální stránky Xunta de Galicia

[www.mod-](http://www.mod-langs.ox.ac.uk/spanish/FIS/Forum%20for%20Iberian%20Studies/abstracts_forum.pdf)

[langs.ox.ac.uk/spanish/FIS/Forum%20for%20Iberian%20Studies/abstracts_forum.pdf](http://www.mod-langs.ox.ac.uk/spanish/FIS/Forum%20for%20Iberian%20Studies/abstracts_forum.pdf);

podrobné vysvětlení pojmu *gheada*

⁶³ Uváděné zákony, dekrety či Ústava jsou v elektronické podobě.

http://www.diadasletrasgalegas.com/historia_lingua.php; vysvětlení „*Día das letras galegas*“

<http://galego.org/lexislacion/xbasica/lei3-83.html>; oficiální stránky zabývající se galicijštinou

http://descargas.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/13583818767036720976613/011072_3.pdf; oficiální stránky Instituto Cervantes

<http://www.realacademiagalega.org/GoToMainPage.do;jsessionid=1CF05BBC6FB8D6D539C2D72235FB7BB6>; oficiální stránky *Real Academia Galega*

<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/hlp/biblioteca/novaproposta.pdf>; digitalizovaný text dokumentu "*Nova proposta de classificação dos dialectos galego - portugueses*"

<http://www.lusografia.org/>; oficiální stránky organizace *Associação de Amizade Galiza-Portugal*

<http://pplingua.org/>; oficiální stránky organizace *Movimento Defesa da Língua*

<http://www.mdl-galiza.org/>; oficiální stránky organizace *Movimiento Defesa da Língua*

http://www.culturagalega.org/imaxes/docs/doc_3674.pdf; podrobný přehled jazykových změn z roku 2003

<http://www.ige.eu/web/index.jsp?paxina=001&idioma=gl>; oficiální stránky Galicijského statistického úřadu

http://www.galiciabilingue.es/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=63&Itemid=124; oficiální stránky hnutí *Galicia Bilingüe*

<http://www.consellodacultura.org/arquivos/cdsg/>; oficiální stránky *Consello da cultura*

www.psdeg-psoe.org; oficiální stránky strany *Partido Socialista Obrero Español* (PSOE) v Galicii

www.pp.es; oficiální stránky strany *Partido Popular* (PP)

www.bng-galiza.org, oficiální stránky strany *Bloque Nacionalista Galego* (BNG)

http://www.upyd.es/web_medida/plantilla_general/secciones/plantilla.jsp?seccion=114¬icia=6129; oficiální stránky strany *Unión Progreso y Democracia* (UpyD)

http://www.lavozdegalicia.es/galicia/2008/08/09/0003_7047423.htm; článek z novin *La voz de Galicia*, ze kterého byly čerpány informace

http://www.farodevigo.es/secciones/noticia.jsp?pRef=2008061200_4_233203_Galicia-PSOE-rechazan-considerar-gallego-idioma-oficial-preferente; článek z novin *Faro de Vigo*, ze kterého byly čerpány informace

http://europa.eu/index_cs.htm; portál Evropské Unie

<http://lalengua.info/2007/01/hay-ventajas-en-usar-una-lengua-minoritaria/>; stránka zabývající se minoritními jazyky

Seznam příloh

- Příloha č.1.....Mapa Španělska s vyznačeným územím Galicie
Příloha č.2.....Mapa Galicie
Příloha č.3.....Administrativní rozdělení Galicie
Příloha č.4.....Města v Extremaduře, kde se mluví galicijsky

Příloha č.1 Mapa Španělska s vyznačeným územím Galicie

Zdroj:
<http://xunta.es/>

Příloha č.2 Mapa Galicie

Zdroj:
www.minusval2000.com

Příloha č.3 Administrativní rozdělení Galicie

Zdroj:

<http://xunta.es/lingua>

Příloha č.4 Města v Extremaduře, kde se mluví galicijsky

Zdroj:

<http://www.angelfire.com/co2/muzaraque/lingua/xalima.htm>